

ЖУРНАЛ ВИЗНАНО ПЕРЕМОЖЦЕМ КОНКУРСУ "СВІТОЧ ПРИДНІПРОВ'Я"

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ЩОМІСЯЧНИК

ВИХОДИТЬ З ЛИПНЯ 1991 р.

БОРИСТЕН

2020 рік

№ 04(345)

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ, ПУБЛІЦИСТИЧНИЙ
ТА НАУКОВО-ПОПУЛЯРНИЙ ЩОМІСЯЧНИК

“Живодайна сила живопису Сергія Чайки”, - читайте у цьому номері часопису.

“У всіх народів мова – це засіб спілкування, у нас це – фактор відчуження. Не інтелектуальне надбання століть, не код порозуміння, не першоелемент літератури, а з важкої руки Імперії ще й досі для багатьох – це ознака націоналізму, сепаратизму, причина конфліктів і моральних травм. Людина розмовляє рідною мовою, а на неї озирються...”

“Нації вмирають не від інфаркту, спочатку в них відбирають мову”

Ліна Костенко

«Бористен (Борисфен)» – незалежний і недержавний український науково-популярний щомісячник, який висвітлює наукові, культурні, соціальні, історичні події. Видавцем і засновником часопису є Дніпровська міська громадська організація «Товариство шанувальників журналу „Бористен“», голова правління письменник і видавець Фідель Сухоніс. Видавець: Дніпровська міська громадська організація «Товариство шанувальників журналу „Бористен“», Дніпровський Національний Університет імені О.Гончара

Серія КВ, реєстр. номер 16084-4556 ПР. Рік видання двадцять перший. Постановою президії ВАК України від 9 квітня 2008 року за № 1-05/4 журнал внесено до переліку наукових фахових видань України, у яких можуть публікуватись основні результати дисертаційних робіт з історії, філології, політичних наук, мистецтва та культурології.

Редакція не завжди поділяє думку авторів і не несе відповідальності за недостовірність опублікованих даних. Редакція не несе відповідальності перед авторами і/або третіми особами і організаціями за можливу шкоду, нанесену публікацією статті. Редакція має право скоротити матеріал без згоди автора. Редакція сплачує гонорари тільки за матеріали, які замовлені авторами.

Адреса журналу «Бористен»: Адреса редакції
а/с № 791, 49008 м. Дніпро, Україна
Телефон: (050) 340 - 28 - 27
e-mail: fidelsukhonis@gmail.com

Представництва редакції:

У Києві: Олег Черногуз, тел: (067)2555026
У США: Bahriany Foundation, Inc. 19669 Villa Rosa Loop, Fort Myers, FL 33967, USA
З релігійних справ у США та Канаді: Mr. V. Babanskyj, 74 Oakrige, Watchung, N.J. 07069, USA;
У Румунії: Ritco Virgil STR. 1 Decembrie 7. Bloc 19 Sc B. Ap. 8 8885 Macin Jud. Tulcea Romania;
У Бразилії: Wira Selanski, Rua General Glicerio, 400 apt.701, 22245-120 Rio de Janeiro, RJ Brazil, Telefax (00-55-21) 2556-5517
У Ізраїлі: Svitlana Glaz, Arie Rubin, 18\I, Lod, Israel
У Польщі: Juri Hawryluk, skr. poczt. 55, 17 - 100 Bielsk Podlaski, Polska
У США: Raisa Chejlyk. 4000 S. Biscayne Dr. #213 North Port, FL. 34287.

Електронні версії журналу borysten.com.ua

Долучайтесь до нас у соцмережі

[facebook.com/borysteninfo](https://www.facebook.com/borysteninfo)

Верстка/дизайн журналу „CatArt”

Видавець ФОП
Озеров Г.В.
м.Харків, вул.
Університетська, 3\9
Свідоцтво про державну

реєстрацію
№ 818604 від
2.03.2000

Папір офсетний.
Друк цифровий
Щомісячник,
наклад:
1500 примірників

Колонка редактора

Українці епохи «Великого Гетсбі»

На першому фото мій дід по материнській лінії Терентій Григорович Пустовойт.

На другому - невідомий. Але яскравий типаж епохи "Великого Гетсбі".

"Великий Гетсбі" - роман американського письменника Френсіса Скотта Фіцджеральда, опублікований у 1925 році. «Великий Гетсбі» відображає атмосферу початку 20-х років 20-го століття в Америці, епоху незнаного доти економічного процвітання, джазу, розквіту культури крутихвісток (флеперів),

сухого закону, бутлегерства та зародження організованої злочинності.

В останні десятиріччя став ледачий до читання. Критикам за таку свою ваду люблю відповідати жартом: " ..Я ж не читач , я ж письменник..."

Коронавірус змінив багато у житті кожного. У моєму настільки, що взяв і прочитав роман Фіцджеральда. Спражній художній твір завжди породжує у читача й уяву про описане. Переглянув не один десяток ілюстрацій до роману з огляду на безмежні можливості Інтернету. І що вразило! Як мій незабутній дід, котрий був сільським сиротою з шести років, з малих літ знав голод і нестатки, формувався як особистість за умов найлютішого в світі тоталітаризму міг виглядати як герой Френсіса Фіцджеральда?! Вже нікого спитати, в якому році зроблено це фото. Але, однозначно, до Другої Світової війни, під час якої дідусь втратив око. На світлині він ще не має каліцтва. Думаю, йому тут 25-27 років.

І, дивлячись на ці фото, ще спадає на думку дуже гірке: а чому Україна вже не раз втрачала свій шанс?!

Фідель Сухоніс

Стор. 1	Колонка редактора
Стор.2 -5	Така різна війна
Стор.6-7	Християнська сторінка
Стор.8-9	И ВСІ ЧЕКАЄМО НА РОЗВИДЕНЬ
Стор. 10	Мріяти про щасливе життя в СРСР – гальмо для українського майбутнього
Стор.11	- наші реалії
Стор.12-13	Зберігаймо чистоту мови
Стор.14-15	Трамшевицька Америка
Стор.16	Названі нові лауреати Міжнародної літературно-мистецької премії імені Миколи Лисенка «Рапсодія» за 2020 рік.
Стор.17-18	Юкі
Стор. 19-20	На Вінничині фермер відновив 240-річний козацький храм
Стор. 21	Пам'ятаймо!
Стор.22	Велика втрата для України. Пішов у вічність професор Іван Вакарчук
Стор.23 - 29	УВО: історія з багатьма невідомими
Стор.30 -36	26 квітня «Міжнародний день пам'яті Чорнобиля»
	ЧОРНОБИЛЬСЬКА АВАРІЯ — НАСЛІДОК ПАНУВАННЯ КОМУНІСТИЧНОГО РЕЖИМУ

Долучайтесь до нас у соцмережі
facebook.com/borysteninfo

Ще більше цікавої та актуальної інформації на нашому сайті
borysten.com.ua

В переможений Німеччині

Така різна війна

Хто не знає свого минулого, той не вартий майбутнього -- ця істина, відома з давніх-давен, нарешті почала доходити і до нас. Ми стали відновлювати те, що ховали від нас протягом століть -- щоби принизити, зробити меншими, вбити нашу пам'ять.

Але є історія не така вже й давня; її пережили наші батьки та дідусі. Але й про те ми мало знаємо; офіційні джерела замовчували ті факти, наші батьки й дідусі боялися розповідати. Чи не вперше приховані недавні сторінки нам відкриває книга «В переможній Німеччині», авторами якої є уродженка України, нині -- громадянка Канади Любов Василів-Базюк та український історик, заслужений працівник культури Петро Слободянюк.

Чим же привернула увагу авторів переможена Німеччина? Насамперед діями переможців -- радянського війська.

«Багато командирів стройових і тилкових частин почали примусове вилучення у населення худоби. Упродовж лютого -- березня 1945 року рідко де можна було побачити залишені свиню, курку, овечку чи корову. Рідко можна було зустріти добре вдягненого німця. Все німецьке населення, що залишилося, було найжорстокіше пограбоване та принижене. Цьому сприяв дозвіл відправляти посилки на батьківщину всім військовим: генералам -- по 15 кг, офіцерам -- по 10, рядовим -- по 5 кг щомісяця», -- про таку радянську

окупаційну систему розповідає книга з перших своїх сторінок.

Із німецьких територій в Росію почали вивозити обладнання та продукцію заводів і фабрик, електростанцій, аграрних господарств. Десятки автомобільних батальйонів і гужових рот із тисячами репатрійованих витаскували з будинків меблі, посуд, швейцарські годинники, швейні машини, і все це поїздами відправлялося в СРСР.

Радянські воїни знищували і німецькі міста. Є багато випадків, коли місто було взято без бою, але вже тижнів через два -- коли бійці відпочинуть, пограбують житла і вивезуть обладнання й продукцію з заводів -- починають підривати храми та історичні будівлі, палити житлові квартали.

Хоча більшість радянських воїнів розуміли, що не всі німці -- фашисти, що руйнувати житло матері з дітьми, забирати останній шматок хліба в дитини -- жорстоко, але мусили виконувати вказівки сталінської влади.

Хоч і боляче, але це якось ще можна пояснити. Адже багато лиха фашисти заподіяли і в нас, на окупованих ними територіях. Вони теж відбирали худобу, врожаї картоплі, зерно. Правда, лише щоби їсти самим; додому відібране не посилали.

Та є й факти, які дуже важко пояснити. Наприклад, такі: «...Один старший лейтенант поставив свій танк біля німецького будинку й зай-

зайшов усередину. Він приніс із собою випивку, закуску й добряче пригостив господаря, його дружину і трьох доньок. Добряче випивши, він по черзі гвалтував трьох дівчат, а потім вивів усіх у двір і застрелив з пістолета біля свого танка...».

Мабуть, саме через велику кількість таких випадків німецьке населення перед наступом радянських військ масово виїхало на захід. До речі, документи свідчать, що на території, окупованій американцями, не зафіксовано жодного аморального випадку з боку американських військ.

Наведено в книзі багато фактів ще страшніших, ще більш болісних. Це -- ставлення радянських визволителів до радянських воїнів, узятих фашистами в полон, та до людей, вивезених фашистами на свою територію до праці, так званих «гастарбайтерів». Можна подумати, що ті воїни самі гралися в полон, а не були кинуті напризволяще при терміновому відступі Радянської армії, котра за кілька місяців здала ворогові територію до Волги та Кавказу.

Чому здала? Тому, що при амбітних планах Сталіна і Гітлера переділити Європу (вони їх складали разом, і навіть військові паради проводили спільно) Сталін планував сам напасти на Гітлера. Але той про це дізнався, і Сталіна випередив.

Тому й не була Росія готова до такого протистояння. В 1937 -- 40 роках було знищено (репресовано) більше половини офіцерського корпусу, в тому числі -- й найбільш досвідчених командуючих арміями, округами, дивізіями. На їх місце прийшли люди, котрі вміли догоджати начальству,

але не мали військового досвіду.

Крім того, Радянський Союз не був готовим до оборонної війни. На так званій лінії оборони Сталіна й Молотова, що проходила по західних українських землях, тільки 25% дзотів і дотів були хоч якось оснащені. Інші не мали нічого.

Через прорахунки Сталіна та його команди в Другій світовій війні загинули 27 мільйонів громадян СРСР. До німецького полону потрапили 6,2 мільйони, з них більше 4 мільйонів в концтаборах та важкою працею були знищені.

Крім того, в часи окупації на роботу до рейху були вивезені 4 млн. 978 тис. Із них 2,4 мільйона українських юнаків та дівчат.

Тож нема слів, щоби передати трепет і хвилювання зустрічей радянських воїнів із визволеними братами і сестрами на території Німеччини. Міцні потиски рук, обійми й поцілунки, і сивий біль в очах від спогадів про пережиту фашистську неволю...

Рядові солдати пообнімались і пішли з боями далі. А для визволених розпочалися гіркі будні під керівництвом партійної влади та НКВС. Спершу їх збирають у табори. А потім -- згідно наказу Сталіна -- усіх прирівняли до зрадників.

20% їх були розстріляні або покарані 20 роками таборів Гулагу, 15% засуджені на 5 -- 10 років тюрми або концтаборів, 10% вислані в райони Сибіру терміном не менше п'яти років, 15% направили на примусові роботи в найважливіші промислові центри Радянського Союзу.

...Впродовж 75-ти років в день Перемоги -- 9 травня ми схиляємо прапори і

схиляємо голови в пам'ять про тих, хто загинув у Другій світовій війні, рятуючи Європу від фашизму. Держава-переможець втратила -- за найскромнішими підрахунками -- 27 мільйонів. Переможена Німеччина -- 7 мільйонів. А ще ж Радянський Союз втратив і своїх полонених, і «гастарбайтерів». Все це потрібно знати, аналізувати й робити все, щоби подібне більше ніколи не повторилося. Такі роздуми викликає книга.

Де автори взяли для неї матеріали? Любов Василів-Базюк, канадська письменниця українського походження (народилася 1929 року на Волині в сім'ї священика. Через переслідування за участь в ОУН 1940 року родина була змушена емігрувати на Холмські землі, в 1948 році оселилася в Канаді) із рук своєї приятельки Зіни Кулак-Семенюк (під час війни вчилася в українській гімназії міста Холм, що тепер на території Польщі) отримала рукописну книжку спогадів майора - дисертира радянської армії на прізвище Сабік-Вакулов (певне, це прізвище він вигадав), котрий служив у Радянській окупаційній зоні Німеччини і був свідком жорстоких воєнних і повоєнних дій сталінської політики того часу. Перед смертю свої щоденникові записи він передав своїй бабусі, та -- своїй подрузі Зіні, а та вже віддала письменниці. Рукописними спогадами зацікавився й недавно директор державного архіву Хмельницької області, доктор філософії, академік, член Національної спілки журналістів України Петро Якович Слободянюк. Він допоміг уточнити деякі факти,

звірити деякі цифри. І була видана книга у Вінницькому видавництві. Книга, що має стати підручником нам.

Адже й нині в сучасній Росії ще живий сталінський дух зверхності над усіма ближніми, його бажання все відібрати й привласнити собі. Це проявляється і в захопленні Криму, й у війні на Донбасі, у вербовці агентів виконання їхніх рішень не на їхній території. А ще вони нас називають хохлами чи малоросами, за цим аж вчувається «зрадники народу».

То, може, час нам уже отямитися і не відчувати себе винними у розвалі могутньої Радянської імперії, і не вважати часи її існування -- ідеалом. Пора навчитися самим будувати свою незалежну державу -- потужну і сильну, як це зробили країни Прибалтики. Підгрунття для цього в нас є -- родюча земля, багаті надра, працьовиті люди. Потрібні тільки вміння обирати владу та знання своєї історії.

Людмила НАТИКАЧ, заслужений журналіст України.

Україна у Другій світовій війні: цифри та факти

Під час Другої світової війни Україна стала одним із основних полів бою і зробила значний внесок у перемогу над нацизмом у Європі. У лавах радянської армії воювали більше 7 мільйонів українців, з них – 7 командувачів фронтами й арміями та понад 200 генералів. На основі військових з'єднань, які вели бойові дії на території України, були сформовані чотири Українські фронти.

Фронт двічі прокотився українською землею з кінця в кінець і залишив значні руйнування. Україна втратила загиблими понад 5 мільйонів людей, більше 2 мільйонів було вивезено на примусові роботи до Німеччини. Було зруйновано понад 700 міст і містечок, десятки тисяч сіл, заводів і фабрик, університетів і шкіл, більше 2 мільйонів будинків.

Наш університет у роки Другої світової війни Відважно боровся з німецько-фашистськими загарбниками у грізні роки війни сотні викладачів і співробітників нашого університету, відстоюючи разом з воїнами армії і флоту кожну п'ядь рідної землі. Вони гідно виконали свій священний обов'язок перед Вітчизною, зробили посильний внесок у досягнення перемоги. Золотими літерами вписані до історії ДНУ імена його вихованців, які полягли смертю хоробрих у боях з гітлерівськими окупантами.

Загинуло 160 викладачів, співробітників та студентів, яким до 60-річчя Перемоги біля Наукової бібліотеки імені Олеса Гончара встановлено Пам'ятний знак, де навічно закарбовані їхні імена. Це доценти М.В. Беліков, С.Є. Белов, В.А. Громовий, Н.Л. Давидов, В.Т. Пінкевич, І.С. Тартаковський та М.М. Чурсін; кандидати наук Ю.М. Мерсон та Б.М. Теверовський; викладачі й асистенти Ю. М. Грибановський, В.В. Казьмін та П.Н. Ненадкевич; аспіранти В.Н. Бойко, А.М. Григоренко, Г.Т. Наливайко та П.Д. Олексієв; студенти Н.М. Бандура, В. Д. Білоус, Я.О. Бойко, А.Н. Бугацький, Ф.К. Булік, В.З. Бучавер, А.П. Герко, С.П. Гінзбург, Б.І. Кондратьєв, Д.Д. Кравченко, С.М. Лукашевич, Л.П. Макарова, М.Т. Панасенко, В.І. Панютін, Ф.Ф. Підопригора, А.А. Рябоконт, М.М. Сидоренко, П.П. Слинкевич та інші.

П'ятеро випускників та співробітників університету – Я.П. Вергун, О.В. Колесніков, П.А. Риндін, С.І. Швець та В.П. Юбкін за подвиги під час Другої світової війни були удостоєнні звання Героя Радянського Союзу.

Матеріал підготовлений
Центром гуманітарних проблем освіти
та виховання молоді ДНУ

Чи можливо пізнавати Бога?

Часто люди в своїх роздумах запитують, чи існує Бог, а коли Він існує, то вони уявляють, який саме Він має бути і переважно на догоду собі. Що приходить вам на думку, коли ви думаєте про Бога? Це є найголовніше питання людини. Розпочинаючи з роздумів про таємничі закони душі, ми часто зважаємо на свій власний розум, щоб легше уявити собі образ Бога. Іншими словами, ми собі створюємо якесь божество – ідола, який нас насправді деформує. Але коли ми звертаємось до Божого Слова, яке об'являє нам правдивого нашого Творця, то ми пізнаємо правдивого Бога, Який нас трансформує.

Щоб ясніше зрозуміти цю істину, візьмемо для прикладу одну подію з Євангельської історії, яку записав Євангелист Лука в 7-му розділі. «І промовив Ісус: Були два боржники в одного вірителя; один був винен п'ятсот динарів, а другий п'ятдесят. Як вони ж не могли заплатити, простив він обом. Скажи ж, котрий із них більше полюбить його? Відповів Симон, говорячи: Думаю, той, кому більше простив. І сказав Він йому: Розсудив ти правдиво. І, обернувшись до жінки, Він промовив до Симона: Чи ти бачиш цю жінку? Я прибув у твій дім, ти на ноги Мої не подав і води, а вона окропила слізьми Мої ноги й обтерла волоссям своїм. Поцілунку не дав ти Мені, а вона, відколи ввійшов Я, Мої ноги цілує невпинно. Голови ти Моеї оливою не намастив, а вона миром ноги мої намастила... Ось тому говорю Я тобі: Численні гріхи її прощені, бо багато вона любила. Кому ж мало прощається, такий мало любить. А до неї промовив: Прощаються тобі гріхи!»

Дуже цікава історія. Але чи з неї випливає відповідь про пізнання Бога? Тут бачимо три персонажі. Багатий і знаний у місті фарисей Симон, Месія Спаситель Ісус Христос і грішниця. Ви бачите, як порізно ставляться до Ісуса Христа Симон і грішниця. Фарисей Симон, запросивши в гостину Ісуса, дуже холодно ставиться до гостя, навіть не дотримується обрядової форми гостинності, прийнятої тоді в Палестині: не дав води помити ноги гостю, волосся не намастив оливою, не дав поцілунку. А грішниця, яка навіть не будучи запрошеною, виливає на Ісусові ноги найдорожче миро, плачучи, слізьми

миє Йому ноги і волоссям своїм витирає, безперестанку цілує.

Який контраст, яке різне сприйняття! Тож Ісус Христос, Бог в людському тілі, Творець Всесвіту і людини приходить до Свого творіння, яке через обман ворога заблудилось. Чому така велика різниця ставлення до свого Творця?

Фарисей Симон запросив Ісуса Христа, щоб пересвдчитись, довідатись чи Христос справді Божий пророк чи тільки представляє Себе таким. Симон розсудив ситуацію згідно тієї культури, в якій вони жили і тих релігійних стандартів, вважаючи, що Христос не був пророком. Вірш 39-ий каже: «Коли б Він був пророком, то знав би хто і яка жінка доторкається до Нього, вона ж грішниця.» Симон встановлює правила, вказуючи яким має бути Бог і що Він має робити. Симон не хотів зрозуміти Христової науки, що Христос прийшов спасти грішників і встановити Боже Царство, яке починається із серця, внутрішнього центру – ества людини, а не те, щоб встановити політичне царство, економічну справедливість або ж релігійну обрядовість і єврейські звичаї. Властиво, більшість людей сприймають сьогодні Христа подібно Симону, кажучи, що коли є Бог, то передусім має бути матеріальне забезпечення, економічна рівність і справедливість.

А Христос каже, що Він прийшов, щоб спасти грішників, а згрішили ми всі і немає праведного ні одного. І коли багатий приймає Христа і стає правдивим християнином, не таким, як Симон, а як та грішниця, тоді така людина може ділитися своїм достатком з потребуючими. Якщо він підприємець, він буде дотримуватися принципів справедливості. А ось погляньте на цю жінку. Вона приходить до Христа такою, як є і виявляє подяку за прощення, за прийняття її, грішницю.

То в чому різниця відношення до Христа цих двох осіб?

Фарисей Симон розсуджує, який має бути Бог згідно його розуміння. Він не признає себе грішником, а для нього релігія – це ідея, яку він собі створив згідно культури чи релігії в якій він живе. Коли твоїм ідолом-божком є гроші, ти стаєш матеріалістом. Ти станеш хтивим, коли твоїм ідолом буде секс. А коли ти себе самого вважатимеш ідолом-богом, то щораз більше

ставатимеш самолюбним егоїстом. На жаль, сьогодні так люди шукають Бога і кажуть, що я вірю, що Бог є, але Він не задовольняє мої потреби.

Фарисей розсуджує, а натомість грішниця любить і дякує за спасіння і прийняття. Неправильне розсудження деформує істину, а любов істину приймає.

Але повернемося до попереднього питання: Чи можна пізнати Бога?

Біблія пояснює, що Бог є Творцем усього видимого і невидимого, тобто матеріального і духовного світу, а людина являється лише творивом, яке не спроможне збагнути й осягнути усієї величі сили і слави Бога. В Книзі Псалмів 145:3 написано: «Великий Господь і вельми прославлений, велич Його незбагненна...» В Посланні до Римлян 11:33-34 сказано: «О глибино багатства, і премудрости, і знання Божого! Які невідомі присуди Його, і недосліджені дороги Його! Бо хто розум Господній пізнав? Або хто був дорадник Йому?». Апостол Павло пише до Ефесян, що йому була дана ця благодать, щоб благовістив язичникам багатство Христове (Еф. 3:8)

Бог через Своє Святе Слово, Біблію, заохочує людину до пізнання Бога. Для прикладу, пророк Ісаїя записав так: «Шукайте Господа, доки можна знайти Його, кличте Його, як Він близько! Хай безбожний покине дорогу свою, а крутії свої задуми, і хай до Господа звернеться, і його Він помилує, і до нашого Бога, бо Він пробає багато! Бо ваші думки не Мої це думки, а дороги Мої то не ваші дороги, говорить Господь. Бо наскільки небо вище за землю, настільки вищі дороги Мої за ваші дороги, а думки Мої за ваші думки». (Ісаїя 55:5-9).

Божі думки і Його дороги багато вищі аніж людські. Спроба збагнути розумом Особу Бога, подібно до дитини, яка хоче помістити всі галактики Всесвіту в дитячій призмі або величезний океан помістити в склянці води. Проте Біблія заохочує нас, щоб ми силкувалися знайти Його. Бог бажає, щоб ми поклонялися Йому. В Псалмі 37:3 написано: «Надійся на Господа і чини добро, живи на землі і зберігай істину».

Як хтось сказав, що вивчати Особу Бога – це ніби занурюватися в безодні океану. Отже, Бог закликає людину занурюватися в об'явленні Святого Письма, яке підіймає

наші думки, врівноважує наші нерви, очищає наші мотиви, поширює нашу впевненість і змінює нашу повідінку. Пізнавати Бога є найвищою дійсністю, яку ми можемо вивчати і це є вершина усіх реальностей, які існують. Ісус Христос в Своїй останній молитві до Небесного Отця каже: «Це є життя вічне, щоб пізнати Тебе, Єдиного, Істинного Бога та посланого Тобою Ісуса Христа» (Ів. 17:3)

На початку бесіди ми сказали: «Багатий і знаний у місті фарисей Симон». Можливо, не усі знають, хто такі фарисеї?

Фарисеї – це юдейська релігійна течія та політична партія, дослівно слово «фарисеї» означає «відокремлені». На сторінках Нового Завіту ми зустрічаємо фарисеїв, як противників Ісуса Христа, котрі Його випробовують та шукають, якби його звинуватити у богозневазі. Не беріть їх за приклад. Те, що ми сказали в цій короткій бесіді про пізнання Бога – це справді крапля води з величезного океану Божого об'явлення. Отже, ми заохочуємо Вас читати Біблію, Святе Слово, тоді стиль вашого життя буде наповнюватися змістом духовної радості і ваша особистість буде виражатися в вашій поведінці. Тоді Господь стане вашим особистим Богом, Автором і Виконавцем вашої віри. Він є Утішителем в часи смутку. Порадником в хвилини прийняття рішень. Лікарем і Богом. Його найвище Ім'я – Святий. Альфа і Омега, Господь живих і мертвих. Він є Посередником і Відкупителем, Захистом і Скелею, Владикою неба і землі, другом грішників. Він Вас безмежно любить, тому й послав Свого Сина Ісуса Христа в жертву за Ваші гріхи, щоб Вас спасти. Отож, старайтеся через Євангелію пізнавати Його та прийміть цей найдорожчий Божий дар для вашого щастя й вічного життя. Амінь.

«Сто рядків про книгу»

МИ ВСІ ЧЕКАЄМО НА РОЗВИДЕНЬ

(Любов СЕРДУНИЧ, РОЗВИДНЕНЬ (Проза, поезія, додаткові матеріали про український національний світогляд. Видання 2). – Вінниця: Видавництво «ТВОРИ», 2020. – 260 с., іл.). Збірку видано за фінансової підтримки українки зі США Світлани (Олени) Черепихи-Свириденко та її родини, а також Оріяни (Ольги) Лоре.

В останній часи ми здається вже відвиклі від паперових видань. Все більше споглядаєм у мерехтливий монітор комп'ютера. Тим приємніше було отримати як подарунок від автора свіжоспечену книгу «Розвидень» Любов Сердунич з Поділля. У новому доробкові письменниці-просвітниці - поетичні та прозові твори, призначені для українців, які прагнуть виховувати дітей на рідних, українських, обрядах і звичаях. Книжку доповнюють різні додаткові освітні матеріали про українську національну культуру.

Гортаючи книжкову новинку одночасно не полінувався зазирнути в синонімічний словник, на жаль вже нині покійного мовного трудюба і письменника Олекси Вусика, який, між іншим, стояв біля витоків нашого журналу. До слова «розвидень» він подає тлумачний

рядок як ставати яснішим, виразнішим, більш видимим. Подумалось хочеться надіятися що причитавши нову книгу Любов Сердунич для багатьох читачів стане більш зрозумілим наша минувшина і сьогодення.

і ще привернув увагу 7-й розділ видання під назвою «Просвітники». Ще ба! Там йдеться про давніх друзів «Бористену» і моїх особистих приятелів родину Боголюба та Світлани Свириденко з США. Гарно що завдяки книзі Любов Сердунич про цих подвижників українства більше знатимуть в світі. А ще маю надію що видавничча новинка таки надасть поштовх пані Світланні таки взятися за рихтування власної книги. Як на мене, вже й назва може бути відповідна «Берегиня». Невтомній патріотці з США є що сказати читачам як в Україні так і за океаном...

Фідель Сухоніс, шеф-редактор

ПРО АВТОРКУ

Любов СЕРДУНИЧ

Письменниця, просвітянка, дослідниця голодоморів, краєзнавиця. Входить до Національних спілок письменників України, журналістів, краєзнавців, Асоціації дослідників голодоморів в Україні. Очолює рай. організації Всеукраїнського об'єднання ветеранів, ВТ «Просвіта» імени Т.Шевченка і творчі гурти для дорослих та дітей. Наставниця молоді. Волонтерка з 1995 року. Входить до ГО «Народне об'єднання «Майдан» (з 2013 р.), до ГО «Об'єднання українок «Яворина» (заст. голови РО ГО).

Публікується у часописах, газетах України і за кордоном, на літсайтах і в соцмережах.

Переможниця літературних конкурсів. Літредактор, співредактор, автор передмов, співавтор багатьох міжнародних та всеукраїнських альманахів і збірників. Перекладає з московинської. Деякі твори Любови Сердунич перекладено французькою та московинською мовами.

Авторка 20 поетичних, прозових, дослідницьких і краєзнавчих книг для дітей та дорослих: «Перша крапелька», «Джерелинка», «Квіти грудня», «Городище над Іквою», «На човнику долоньки», «Загублений перстень», «Барва смерті – 33-ій», «Душа не терпить порожнечі», «ОдКРОВення» (2 видання), «Краплини сонця на долоньці», «Вустиами правди і болю» (2 видання), «Із народної криниці» (2 видання), «Дві барви», «Вітражі жартів», «Столиця твого родоvodu», «Зайдам – зась!» (2 видання), «Розвиднень» (2 видання), «І слово боролось», «Сучасний, злободенний, вічний», «Без чого не буває дня?». Лавреатка Хмельницької обласної премії імени Микити Годованця.

За просвітницьку діяльність відзначена медаллю «Будівничий України». За вагомий особистий внесок у дослідження голодоморів в Україні та активну громадську діяльність нагороджена орденом «За заслуги» III ступеня.

**ВИШИВАЄМО ІСТОРІЮ
НАРОДУ**

*Ниточка малює неба синь,
Радість, і журбу, й калини
вроду.*

*Так від поколінь – до поколінь
Вишиваємо історію народу.*

*Вишивка – це оповідь про нас.
Було гладенько, та були і
перешкоди.*

*Тому гладдю й хрестиком
всякчас*

Вишиваємо історію народу.

*Вишивка – послання у віки,
Прийняте як дар з тисячоліть
нам.*

*Символами-кодом залюбки
Вишиваємо історію новітню.*

* * *

*Прозріли лиш тепер?! Все «ох!»
та «ах!»?!.*

*А я давно пишу «раSSєю» у
лапках.*

* * *

*Виродками звімо! Й прямо в очі!
Тих, хто катові несе квітки. Це
– збочення!*

* * *

*Авжеж, я – не пророк, але давно
пізнала*

*(Сама!) те, що ви тільки днесь
почули.*

*І лиш тому, що не дивлюсь
телеканали.*

*Й ще книг мене чекають
кучугури.*

* * *

*Московія – це назва історична!
Ти забув?*

*Чому ж волаєш істерично?
Чому на нього клав табу?!*

«Всім хто ностальгує за СРСР»

Мрії про щасливе життя в СРСР - гальмо для українського майбутнього

Я вже й не пригадаю як звали молоду. А нареченого здається Анатолій. Він мешкав разом, з добре нині знаним на Січеславщині журналістом і громадським діячем Сергієм Довгалем, в одному гуртожитку і чомусь запропонував мені бути свідком на своєму весіллі. В молоді роки рішення приймаються швидко. Свідок так свідок. Гуляли в Новомосковську серед здається нескінчених дворів і двориків тамтешнього люди. Як і прийнято було в роки "розвитого соціалізму" весілля уявляло з себе мікс з призабутих народних традицій і примітивної совєтчини. Але на загал дух був наш - вкраїнський. Хоча прості новомосковські трударі не дуже переймалися проблемами "імперії зла". Більшість з нас жила суто побутовими турботами. Раділи дефіцитам, а хто бажав чогось більшого мріяли про той рік коли підійде черга на "Жигулі". Не знаю як ще довго будуть окремі персоналії тужити за "совком". Але здається мені що неприродна ностальгія, напевно, плакається знову ж таки на півночі. Як гордість про 9 травня. Бо часом знаходжу в Фейсбук відповідні пости осіб, які не те що не жили в совдепії, а навіть в той час не народилися...

А на весіллі Анатолія пригадую була за тодішніми мірками по-багатому. До нескінчених наїдків з сільського двору море самогону, "Тархун" і як ознака шикку "Жигулівське" в пляшках.

На нас з Сергієм Довгалем і покійним Ігорем Мициком спочатку поглядали зацікавлено. Один дядько навіть не втерпів і смачним суржиком запитав:
 - А що це Ви хлопці так балакаєте?
 - Як?

- Ну, дуже вже по українські..

Пригадую що мені залишався як і Мицику ще рік вчитися в університеті та ще на фізтехові. І так був в нестандартній уніформі свідка, а саме вишиванці. То чивартобуло пояснювати дядькові в часи "розвитого соціалізму" чому "дуже вже по українські". Затягли у відповідь політкоректну "Червону руту"...

Фідель Сухоніс

Наші реалії

Пам'ятайте, що
в нас дві ВІЙНИ...

ЗБЕРІГАЙМО ЧИСТОТУ РІДНОЇ МОВИ

Який хліб кращий?

“Він їв виключно черствий хліб”, -- читаємо в медичній статті, хоч важко почути щось подібне в живому народному мовленні. У класичній літературі було б: “Він їв *самий* черствий хліб” (“Він їв тільки черствий хліб”) або “Він їв *самий тільки* черствий хліб.

Прислівник *виключно* -- штучно створене слово, яким часто надуживають наші науковці й публіцисти, хоч є ще інші, більш підхожі, природні слова. Крім наведеного вище тільки, є ще – **ВИНЯТКОВО** (“Відзначають, звичайно, *винятково* бойовий і *винятково* революційний характер оборонців нашої Батьківщини на Донбасі”), *єдино* (“Мене судити могли б єдино тільки королі”, -- Б. Грінченко).

Якою була кімната?

“Кімната була *довжиною* вісім метрів, *шириною* чотири й висотою три метри”; “Ставок, *глибиною* подекуди аж до семи метрів”.

Такі неукраїнські вислови читаємо у статтях, а часом і в художній літературі. Як пише мовознавець Борис Антоненко-Давидович, цих висловів не знає українська народна мова, не знала їх і наша класика, а користувались іншими прислівниками: “*Роги по аршину завдовжки, коли не більш*” (О. Стороженко); “*Сам той Ох на корх заввишки, а на сажень борода*” (Л. Українка); “*Намісто було завгрубшки, як моє*” (Словник Б. Грінченка).

Отже, для російських висловів *длиной, в длину, широкой, в ширину, высотой, глубиной, величиной, толщиной*, на расстоянни маємо українські відповідники -- *завдовшки, завшишки, заввишки, завглибшки, завбільшки, завтовшки, завгрубшки, завдальшки, яких і слід додержуватися в писемній та усній мові.*

Розвиваюча чи розв'язкова програма?

Кажуть, що в школі чи в іншому світському закладі діє *розвиваюча* програма. Тут не заміниш словом “розвивальна”, бо, хоч його подає

Рубрика Миколи Дупляка

словник, то воно якесь неблагозвучне утворення.

Однак, оскільки це програма, що сприяє розвитку дитини, то її було б цілком логічно, нормально та правильно, на думку відомого мовознавця Миколи Лесюка, назвати *розв'язкова* програма.

Ти мій любий чи любий?

Йдеться тут про пасивні дієприкметники теперішнього часу, які в російській мові звучать як *любий, читаєий, растворіий, відіий* (знак) тощо і використовуються дуже активно. В українській мові їх немає, тому замість “ти мій любий” треба сказати “*ти мій любий, милий, дорогий, обожнюваний тощо.*”

Правда, якщо йдеться не про особу, яку хтось любить, а про предмет, то тоді треба вжити прикметник *улюблений*: *мій улюблений колір, одяг, фільм, телеканал, улюблена пісня, вистава, школа тощо.*

Чи так добре?

“Наша країна показала всьому світові свою постійно *зростаючу* могутність”, -- читаємо в українській газеті. Тут маємо до діла з неприродним для української мови активним дієприкметником *зростаюча*

Правильно буде так сказати: “Наша країна показала всьому світові свою *постійну чимраз (щораз, дедалі, все) більшу (сильнішу, міцнішу, вищу) могутність*”.

Можна також висловитись і описовою конструкцією, але це обтяжило б фразу: “Наша країна показала всьому світові свою *могутність, що постійно зростає*”.

Початкуючий чи початківець?

У газеті читаємо: “На вечорі виступали з читанням своїх творів *початкуючі письменники*”.

Автор, мабуть, не знає, що відповідно до російського вислову *начинающий писатель (художник, композитор і т. ін.)* у сучасній українській літературній мові вживається слово *початківець: початківець - письменник, початківець - мистець, початківець - композитор і т. ін.* (“Опублікування першої книги початківця – свято не тільки для читача, для літератури, для молодого автора, але й для старшого письменника”. – Ю. Смолич).

Працівник чи робітник?

Деколи помилково замість слова *працівник* уживають іменника *робітник*: “Серед робітників цього науково-дослідного інституту є кілька кандидатів і докторів наук”. Слово *робітник* означає *трудівника* тільки фізичної праці, а *працівник* – і фізичної, і розумової.

Є ще іменник *співробітник* -- відповідник російського *сотрудник* і близький за значенням до українського *працівник* – *трудівник* розумової праці.

Отож, у помилковій фразі, на думку визначного мовознавця Роксоляни Зорівчак, слід було сказати: “*Серед працівників (або співробітників) цього науково-дослідного інституту...*”.

Калушський чи калуський?

Йдеться про утворення прикметників від власних назв. Щоб від назви *Калуш* утворити прикметник, до твірної основи *калуш-* додаємо суффікс *-ськ*, але при цьому відбувається уподібнення звуків */с --ш/*. Збук */с/* тут “перемагає”, уподібнює

до себе попередній звук */ш/*, унаслідок чого утворюється збіг двох */с'/*, які стягаються в один: *калуш+ськ(ий) -- калуський*. Так пояснює це проф. Микола Лесюк.

У російській мові такого уподібнення звуків немає, тому по-російськи буде *калушській*.

Так само утворюються й інші подібні прикметники: *Прага* – *празький*, *Острог* – *Острозький*, *Кременчук* -- *кременчуцький*, *Карабах* – *карабаський*, *Гадяч* – *гадяцький*.

Слова і вислови, що засмічують українську мову

- “балований” замість “пещений, розпещений”
- “баня” замість “лазня”
- “бедро” замість “стегно”
- “безпредел” замість “розгардіяш, безпорядок, анархія”
- “безсонниця” замість “безсоння”
- “добре видимі знаки” замість “знаки, які видно здалеку”
- “дружній залп” замість “дружний залп”
- “заробітня платня” замість “заробітна платня”
- “намічається робота” замість “планується робота”
- “наносити шкоду” замість “завдати шкоди”
- “народній” замість “народний”
- “одержувати задоволення” замість “мати приємність, втіху, задоволення”
- “одухотворитися” замість “багатіти духом”
- “отримувати насолоду” замість “мати насолоду”
- “передавати факсом” замість “факсувати”
- “переодягатися” замість “передягатися”
- “підбити підсумки” замість “підсумувати”
- “растворіма кава” замість “розчинна кава”
- “читаема книжка” замість “книжка, яка користується великим попитом, популярністю”

Трамшевицька Америка

Я народжений у Америці. Люблю цю землю, її людей, а також державу та її устрій названий Конституцією. Ця держава прийняла моїх батьків політичних біженців з більшовицької України та надала їм нагоду працювати для прожиття їхньої сім'ї та на користь їхньої поневоленої батьківщини. Незаперечним фактом це що тяжкою працею та щастям Америка дає нагоду влаштувати власне життя та навіть дозволяє допомагати другим з меншим можливостями, а навіть потребую чим чи бідними у Америці і також своїм етнічним братам і сестрам по цілому світу.

Однак я також дивлюсь на Америку критичним оком. Безперечно існує в Америці зухвалість щодо свого статусу у світі та навіть історії. Я не приймаю концепцію "особливості" Америки, а також не приймаю мислення, що батьки основоположники були непомильними. Є другі держави у світі як надають подібні економічні можливості та громадянські свободи як у США і я не збираюся перехвалювати Америку над цими другими. Також я бачу вади у батьках основоположниках і це не тільки по відношенню до торгування невольниками з Африки. Пристрасті та надуживання їхні були зовсім людські та тогочасні. Вони у жодному випадку не були кращими чим люди сьогодні, робили помилки у побутовому житті як у владній діяльності, у підготовці основних документів, тощо. Тим більше, чимало як для мене їхні документи сьогодні є анахронічними, типу Другої Зміни до Конституції про право носити зброю яку сьогодні інтерпретують навіть найвищі спеціалісти права приміром у Верховному Суді примітивно бо є у законі право носити зброю для оформлення міліції проти тиранії, це зовсім щось іншого сьогодні, хіба кожен громадянин США мати доступ до ядерної зброї або бодай до одного танку.

Казав колись британський прем'єр-міністр Вінстон Черчилль котрий, до речі,

також не був святим, хоча історія для нього влаштувала легендарну спадщину (згадайте Ялту, репатріацію), що демократії це хіба найгірша форма влади хіба ви включаєте всі інші форми. Останні президентські вибори у США пройшли відносно незвично бо один кандидат здобув більше представників електорату штатів, а другий більше голосів самих виборців. Однак Конституція передбачає вибори не прямим голосуванням, а способом де зберігається права штатів зокрема менших. Цю систему можна критикувати але рівночасно треба визнати, що вона єднає 50 штатів котрі творять США. При прямому голосуванні кандидати у президенти вели б перед виборчу кампанію тільки у кількох найбільших по населенню штатах приміром Каліфорнії, Нью Йорку.

Отже ж результат виборів був справедливим згідно з Конституцією США. Правда цю Конституції готували звичайні навіть мильні люди у 1787 році коли права тодішніх штатів треба було забезпечити. Чи є така потреба сьогодні? Як для мене ні. Я живу у Нью Йорку і у Нью Джерзі. Мені все рівно.

Після виборів за краялась прірва між сторонами. Обидві пішли на екстремні позиції. Вона була спричинена до значної міри з початку самим президентом, людиною без політичної підготовки, але гірше того, психічним брехуном, корупціонером, аморальним, для якого фактично богом був долар і власна слава. Для збалансування своєї аморальності він почав покликатися власне на Бога, на релігію, та право життя ненародженого, об'єкти які були дуже далекі від його особистих почувань. Для цього він загравав для найбільш крайнього елементу своєї політичної бази.

Його противники зареагували тим що майже з самого початку намагались його скинути, хоча знали, що це не вдасться і поширять прірву. У цьому

заграли поважну роль його гріхи, праця для власної користі, а не добра Америки, його бульварні зв'язки з порнографією, корупцією, його прихильність до авторитаризму типу Путіна, Кіма, Дуарте. Про цю прихильність немає сумніву бо сьогоднішній його наставник Головний Юрист в США історично прихильний до авторитаризму та екстремізму. І ось впала на це болото та чорна хмара.

Боротьбу з епідемією прийняв президент як конечність для переведення своєї передвиборчої кампанії. Спочатку він робив ніщо навіть хвалив Китай за прозорість. При кінці січні він видав указ припинення приїзду до США громадян Китаю, але нікого іншого з країни осідку вірусу. Тоді сів на цілий місяць, не робив нічого, навіть вказуючи що епідемія це міф поки призначив свого заступника Пенса керівником Робочої групи Білого Дому у цій справі. Ще півмісяця пізніше прийшли вказівки від цієї групи для запровадження правил карантини, подбати про конечне приладдя особистої охорони для медичної обслуги, способи тестування та вироблення машин які уможливають дихання у тяжко хворих.

Почались майже щоденні пресові конференції цієї групи. Його заступник Пенс очолює групу але пресову конференцію переводить Трамп, говорить 90% часу, час ніколи не обмежений, відповідає майже на усі питання. Найбільш цікавим хіба що конференції і самі промовці на них переважно займаються адорацією Президента Трампа. Питоме ствердження Трампа це що ніколи раніше не було такої вдалої праці та, що його особисті зусилля врятували життя мільйонів американці.

Для мене як американця, правда для прозорості, одного з тих "ніколи Трамп" повстає засадниче питання. Найбагатша країна у світі, величезна вдала пророблена робота, велика заслуга самого президента Трампа. Населення Америки становить п'ять (5%) відсотків всього населення світу але по відношенню до смертності від епідемії американці становлять двадцять п'ять (25%) відсотків. Хіба скажуть мені бо країни авторитарного характеру як

Китай, Північна Корея, Росія, Іран не подають точні цифри, тобто приховують. Ну тоді візьмим під увагу такі демократичні країни як Південну Корею і Німеччину. На сьогодні:

Америка,	населення	330	тисяч
мільйони,	смертність	48	тисяч
Південна Корея,	населення	51	тисяч
мільйони,	смертність	240	тисяч
Німеччина,	населення	84	тисяч
мільйони,	смертність	5	тисяч

Правда є Іспанія та Італія але ніхто, тобто ні Президент Південної Кореї, ні Канцлер Німеччини не хваляться своїми особистими успіхами у боротьбі. Хіба ця облудлива хвальба це "особливість" Америки Президента Трампа.

23 квітня 2020 року
Аскольд С. Лозинський

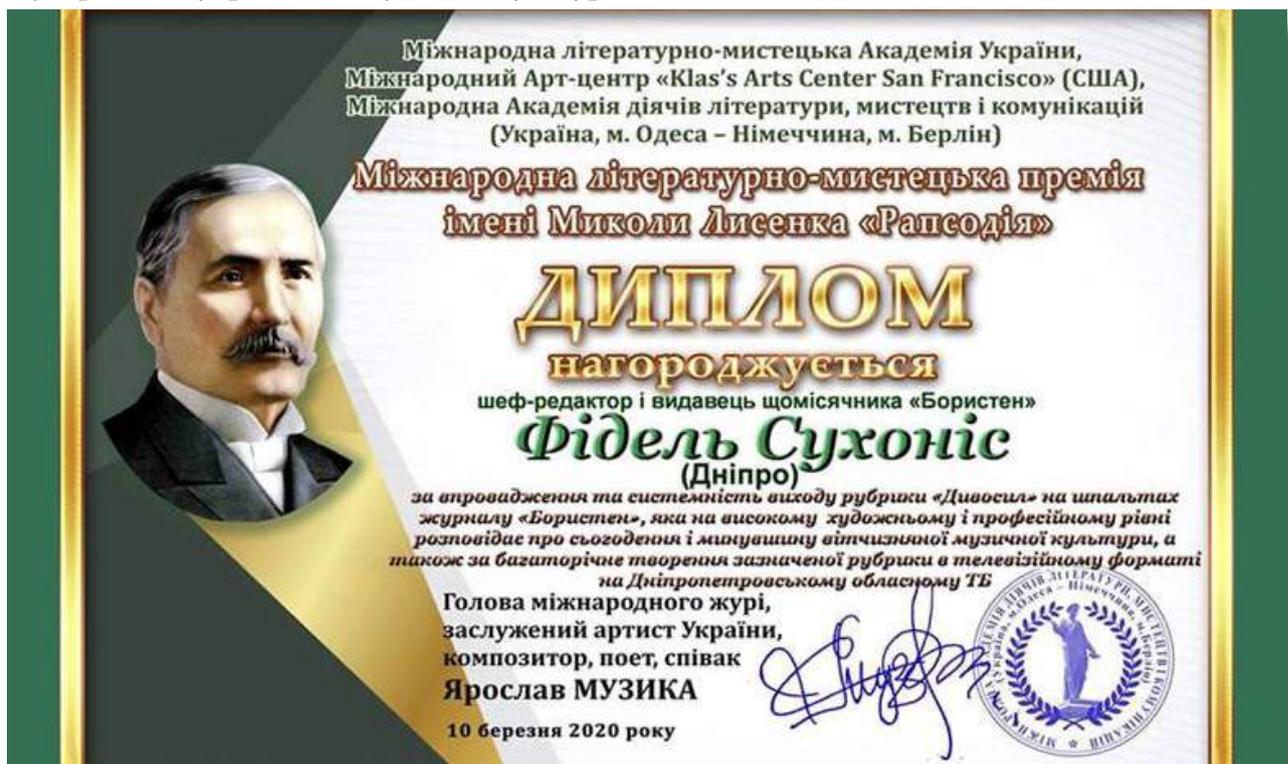

Названі нові лауреати Міжнародної літературно-мистецької премії імені Миколи Лисенка «Рапсодія» за 2020 рік.

Міжнародна літературно-мистецька Академія України, Міжнародний Арт-центр «Klas's Arts Center San Francisco» (США) та Міжнародна Академія діячів літератури, мистецтв і комунікацій (Німеччина, м. Франкфурт) назвали лауреатів Міжнародної літературно-мистецької премії імені Миколи Лисенка «Рапсодія» (Україна, Німеччина, США) за 2020 рік. Отже, цьогорічними лауреатами почесної нагороди стали:

1. Народний артист України, соліст Національного академічного ансамблю пісні і танцю Національної гвардії України Леонід Сандуленко (м. Київ) – за видатний внесок у вокальне мистецтво України;
2. Концертмейстер швейцарського камерного оркестру OCL (скрипка) Олександр Грицаенко (Швейцарія, м. Лозанна) – за визначний внесок у розвиток міжнародного симфонічного мистецтва;
3. Піаністка, заслужена артистка України, кандидат мистецтвознавства, доцент Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського Надія Яковчук (м. Київ) – за багаторічну концертну діяльність;
4. Поетеса Олена Ананьєва (Німеччина), композитор Марк Штейнберг, поет, співак Йосиф Жеребкер (Ізраїль) – за створення нових пісень та балад у творчій співдружності та популяризацію української музичної культури;

5. Дует авторської пісні Інна і Тетяна Чабан (м. Чернігів) – за значну творчу діяльність та популяризацію української пісні;
 6. Шеф-редактор і видавець щомісячника «Бористен» Фідель Сухоніс (м. Дніпро) – за впровадження та системність виходу рубрики «Дивосил» на шпальтах журналу «Бористен», яка на високому художньому і професійному рівні розповідає про сьогодення і минулину вітчизняної музичної культури, а також за багаторічне творення зазначеної рубрики в телевізійному форматі на Дніпропетровському обласному ТБ;
 7. Поет Ярослав Савчин (Івано-Франківська обл.) – за цикл ліричних пісень;
 8. Поет, правозахисник, генерал-отаман Українського Козацтва, мужній соратник Василя Стуса Дмитро Шупта (м. Одеса) та композитор, педагог, генерал-хорунжий Українського Козацтва Петро Лойтра (Кіровоградська обл.) – за цикл козацьких пісень;
 9. Артистка Одеської філармонії, майстер художнього слова Олена Куклова (м. Одеса) – за значну творчу діяльність.
- Ярослав Музика, голова міжнародного журі, заслужений артист України, композитор, поет, співак

“Більше ніж фото”

“Юкі”

Це - обкладинка "Life Magazine", 1966 р. На ній - фото ТЕРРІ САВЧУКА "Юкі" (28 грудня 1929, Вінніпег, Манітоба, Канада — 31 травня 1970, Нью-Йорк, США) — легендарного канадського хокеїста, найкращого воротаря НХЛ 1952, 1953, 1955 та 1965 років. Він відрмий як "людина 400 шрамів" та "воротар № 1 світового хокею".

Прізвисько «Юкі» (Ukey) отримав через українське походження, саме так тоді називали в НХЛ етнічних українців. Він народився у цей день 90 років тому в робітничому передмісті Вінніпега в родині українських емігрантів і був третім сином подружжя. Його назвали Тарасом.

Захопившись хокеєм услід за старшим братом Михайлом (Майком), вже в 15 років Террі став місцевою знаменитістю: його взяли в юнацький склад вінніпезької бейсбольної команди Elmwood Giants і водночас він дебютував в місцевій хокейній команді Winnipeg Monarchs, вражаючи своєю фізичною підготовкою та цілеспрямованістю. Невдовзі вже кілька найкращих клубів будуть битися за Террі, а він стане справжньою зіркою хокею.

Всього Террі провів 1034 матчі. Здобув 447 перемоги в регулярних чемпіонатах,

серед них рекордні 103 «сухі».

Важко уявити, що при цьому він мав чимало проблем зі здоров'ям. З дитинства страждав від болю в спині, який не дозволяв йому випрямити спину (звідси його відома гориллоподібна поза воротаря на напівзігнутих колінах). Перелом руки в дитинстві і небажання сказати про нього батькам мали фатальні наслідки - в результаті одна рука була значно коротшою за іншу. Досить рано виявилось, що Террі має артрит. А до цього додалось безліч травм - сильно ушкоджене шайбою око в підлітковому віці, перерізані ковзаном всі сухожилля на лівій руці під час гри (причому Террі тоді протримався до завершення півтайму, незважаючи на біль та кровотечу).

Попри все, долаючи біль і самого себе, Террі не просто виходив на лід, він перемагав, чого б йому це не коштувало. І навіть вигравав Кубки Стенлі. У 1954 році він потрапив у страшну автомобільну катастрофу і переломав ребра та порвав легені. Але йому вдалося знову вижити, відновитися і уже через рік він вкотре завоював Кубок Стенлі в складі своєї команди. Та, здавалося, нещастя просто переслідують його. У нього виявили мононуклеоз, здолати який було практично неможливо, через конфлікт його передали в інший клуб, дружина покинула. Вихід Террі шукав спершу в алкоголі, потім покинув хокей і спробував жити "нормальним" життям, працював менеджером. Але таке життя його не тішило.

Після двох дуже складних операцій на хребті в 1966 році Террі Савчук нарешті зміг випрямити спину і тоді зізнався про секрет своєї воротарської пози. А також повернувся у спорт. Знову були перемоги, Кубок Стенлі, а також нові травми, конфлікти. Зрештою трагічна сварка і бійка з товаришем по клубу завершилася важкими травмами, несумісними із продовженням кар'єри. Очевидно, це було єдине, що могло відібрати у 40-річного Террі волю до життя. Йому вже не було заради чого перемагати себе...

Звернення Блаженнішого Митрополита Епіфанія до вірян Дорогі брати і сестри!

Місяці ми з вами, разом з усім світом, проходимо випробування пандемією і карантинном. Комуś ці випробування долати легше, комуś – складніше, а комуś – просто нестерпно. Будьмо відвертими, життя більшості з нас ще донедавна – це надзвичайна зайнятість, планування на майбутнє та повсякденні турботи.

Карантин ніби ставить на паузу всі ці речі. Та не впадаймо у відчай. Бог і Його Церква – з вами.

Подивімося на час карантину як на час можливостей, які дає нам Господь. Залишившись на самоті чи у вузькому колі найрідніших людей, ми маємо сьогодні змогу переосмислити прості, як здавалося раніше, речі – цінність

особистого спілкування, можливість відвідування храму, дієвість щирої молитви, вагу дружніх зустрічей, тепло родинних святкувань чи подорожі.

Згадаймо, як в шаленому вирі подійми звикли відтермінувати те, що насправді неможливо відкласти на потім – лише втратити. Живімо цими митями сьогодні.

Проявіть турботу про своїх рідних та ближніх, сказавши їм: «Я тебе люблю. Я – поруч, я молюсь за тебе». У цих словах ми розділяємо я і ти, але стаємо єдиними, завдяки «люблю». Ці слова, як можливо ніколи раніше, набувають особливого значення, бо проникають не лише в серце ближнього, а й зігрівають своїм теплом увесь світ, адже Бог є Любов. «Моліться один за одного, щоб вам зцілитися; бо багато може щира молитва праведного», – пише в своєму посланні апостол Яків.

Завтра, у неділю, цей храм, який може вмістити сотні людей, чи не вперше буде майже порожнім, але й чи не вперше він буде таким повним – бо, вірю, тисячі й тисячі вірян молитимуться разом з нами зі своїх домівок, долучаючись до молитви завдяки онлайн-трансляції.

Пам'ятаймо, нас єднають, в першу чергу, не тільки стіни храму, а віра в Бога та молитва – за всіх і за кожного, за Україну.

***Бережімо одне одного й молимося.
Церква – з тобою!***

***Блаженніший
Митрополит Епіфаній***

Живодайна сила живопису

Сергія Чайки

Людина пізнає світ і формує свій світогляд в освітній системі того часу, в якому вона перебуває, сприймаючи те, що їй передається у спадок з покоління в покоління. Небайдужий сучасник до історії свого народу і України прагне пізнати часи давно минулих днів. Адже, як слушно наголошує Олесь Гончар: «Людина не безрідна. Вона спадкоємець віків і віків людського розвитку, розвитку цивілізації. Все, що було – це наша пам'ять, наше багатство, це зрештою і робить нас людьми». У цьому непростому сприйнятті минулого і сучасного життя українців важливу роль відіграє народна творчість, художня література, театр, кіно, музика, засоби масової інформації, образотворче мистецтво, які тісно взаємопов'язані між собою, але мають

свої особливі магичні чинники на формування національної свідомості особистості.

Той, хто здатний бачити прекрасне й неповторне, славне й трагічне в житті нашого народу, натхненно плекає цей високодуховний мистецький скарб всередині себе і щедро дарує його сучасникам і прийдешнім поколінням у високохудожніх витворах картин з історії боротьби українського народу за незалежність від запорожського козацтва й до сьогодення. Саме таким є наш славний талановитий січеславський художник-баталіст Сергій Чайка, творчий набуток якого став окрасою Золотого фонду нації України, а з часом – і світового мистецтва.

Вельми повчальним у його творчому козацькому єстві для багатьох наших співвітчизників, вихованих на марксистсько-ленінських засадах радянської ідеології і російської культури за межами України, є те, що він не асимілювався, освоюючи ази класичного мистецтва пензля, а пристрасно, де б не був, з гордістю виявляв козацьку українськість як у мистецтві, так і життєвій круговерті, відроджуючи замулені чи приховані, а то й деформовані сторінки історії минулого і стверджуючи високий духовний потенціал суверенного державотворчого процесу сучасного українського суспільства.

Художній витвір Сергія Михайловича приваблює тією утаємниченою красою відтворення історичних і життєвих моментів, які зворушують витонченою кольоровою симфонією, що своєрідно увиразнює мистецький задум автора в розкритті боротьби славного січового козацтва з віковичними ворогами різної масті як на морі, так і на суші, ретельно дотримуючись історичних деталей військової амуніції і образно-психологічних характеристик учасників жорстоких батальних поєдинків, де ціною життя і смерті вирішувалася доля українського народу – споконвічне прагнення до волі, миру і незалежності.

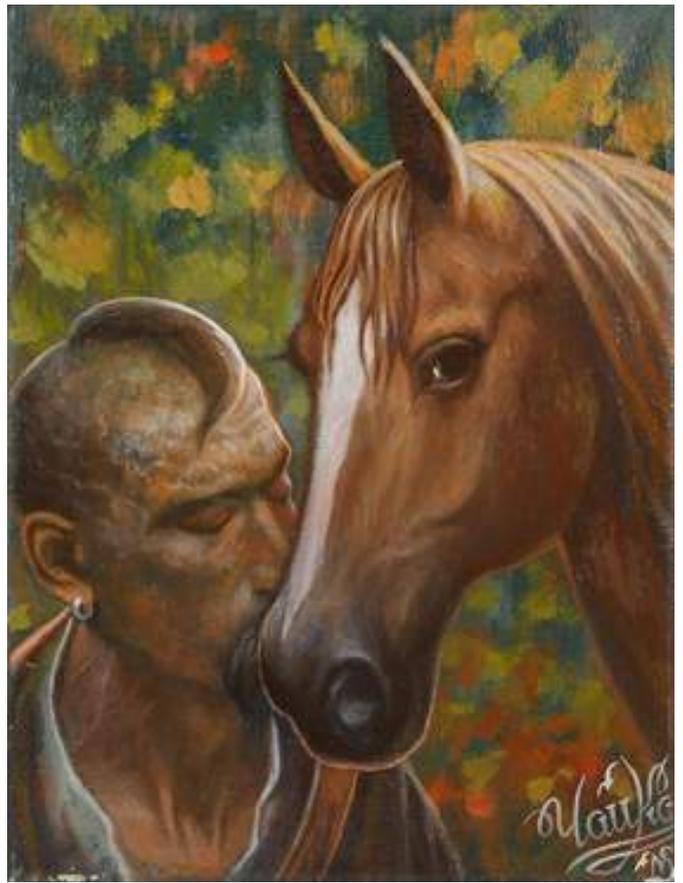

І той, хто прагне осягнути величну й трагічну історію свого народу, мусить її наочно сприйняти з численних полотен талановитого митця про розмаїтий світ мирного життя, яке в разі небезпеки кликало в похід захисників («Розставання»), і бойових звітяг українського козацтва з ворожими навалами, його сакральними помислами, історичними пам'ятками, чарівним світом рідної природи, ілюстраціями до класичних творів світової літератури тощо. Він майстерно відтворює сторінки історії борців за свободу, сягаючи епохи древніх римлян («300 спартанців», «Гладіатори»), Київської Русі («Дружина виступає в похід», «Благословення Дмитра Донського», «Поєдинок Пересвіта з Челумбеєм»), Середньовіччя («Грюнвальдська битва»).

Проте найбільше присвячено різноформатних полотен епосі Відродження, епосі боротьби січового Війська Запорозького з поневолювачами рідного краю. Варто лише осягнути до найменших деталей історичні битви батальних картин та їх фрагментів («Битва під Хотинном», «Козацька атака під Хотинном», «Битва під Берестечком», «Битва козаків з поляками під Жовтими Водами», «Битва під Танненбергом», «Атака турецького редуту», «Узяття турецького редуту»), аби збагнути, якою ціною здобувалася воля не одного покоління нашого народу.

Якщо простір сухопутних баталій вражає динамікою жорстокого протиборства, силою відваги, завзяття і переможного натиску вщент заповнений обопільним вояцтвом, то морська стихія бою вражає широтою водного простору, на якому ведеться поєдинок між ворожими кораблями і козацькими чайками («Атака козацькими чайками турецьких галер», «Атака турецького флоту Петром Сагайдачним», «Узяття турецького корабля на абордаж», «Морська битва під Дюнкером»), де море створює виняткове напруження кривавого бою в небезпечній водяній стихії флотилії легкокрилих козацьких чайок з відчайдушними запорожцями, отими «завзятими усатими слов'янами», і армадою, технічно оснащених турецьких кораблів, скрупульозно відтворених пензлем майстра до найменших деталей адекватності тогочасним традиціям кораблебудування парусного флоту, яким митець захоплювався ще зі шкільної лави і ретельно вивчав для вдосконалення свого фахового рівня, щоб не припуститись будь-яких похибок у відтворенні історичних реалій.

Сергій Чайка не тільки філігранно змальовує стан моря в морських бойовищах, але й з адажіо-інтимно-ліричним настроєм передає його чарівну красу в години мирного спокою («Морський штиль», «Свіжий вітер», «Океан», «Кораблі на рейді», «Мирний ранок ескадри Нельсона», «Бойовий стрій військових кораблів») і в миттєвості його збурення («Подолання»). Поряд з цими полотнами своєрідне місце в його творчості займають картини, які застерігають: тішитися й милуватися мирною красою тиші наші предки могли тільки тоді, коли є могутня військова сила («Нестримна сила козацького духу», «Козацька

лава», «Сила козацького духу»), коли цю дорогоцінну й життєво необхідну тишу оберігають надійні охоронці («Козацький дозір»), готові дати відсіч («Войовничий дух козацьких чайок», «Похід на Крим»), переслідуючи сполоханого ворога раптовим нападом («Чайки на горизонті», «Чайки атакують», «Напад козаків на турецький флот»).

Вміло і достойно використовувало козацтво для збереження своєї вольниці не тільки захист своїх кордонів, а й гнучкі дипломатичні угоди («Переговори козацьких старшин з Принцом Конде»), свято оберігаючи між-сторонні домовленості.

З особливим пієтетом сприймаються образні характеристики в одноосібних композиціях представників січового товариства, їх сподвижників-кобзарів та оспіваний народною творчістю образ козака Мамає як портретного («Україна понад усе», «Пісня кобзаря»),

Урочисто оптимістичним акордом і вершиною художнього замислу є картина «До нових берегів...», у якій синтезовано високогуманний творчий ідеал мистецького таланту художника-баталіста, художника-патріота, що оспівує незнищенність волелюбного козацького духу в пошуках нових берегів, де «прийде апостол Правди і Свободи».

Художній альбом «До нових берегів...» Сергія Чайки – це образотворче осмислення життєвого шляху митця-баталіста на зломі двох ідеологічних державницьких систем після розпаду СРСР і пошуків відродження історичної істини та національної свідомості в світогляді сучасного українства, якому століттями втлумачувалося поняття про «братерство двох народів» під покровом царської Росії, а потім – комуністичних керманичів Радянського Союзу. В україністиці – це унікальний твір, у якому автор розмірковує і веде бесіду з глядачем захоплюючою силою образотворчого мистецтва про злободенні питання, вміло відроджуючи реальні історичні події минулого в поєднанні з подіями сучасного стану українського суспільства. .

Унікальне видання художнього альбому «До нових берегів...» С.М.Чайки для кожного українця має таке ж важливе виховне значення в осягненні історії Батьківщини й формуванні національної свідомості, як «Біблія», «Кобзар» Тараса Шевченка, «Історія України-Русі» Миколи Аркаса та «Історія України-Руси» Михайла Грушевського.

Анатолій Поповський, доктор філологічних наук,
Заслужений працівник освіти України
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

“Історія”

На Вінничині фермер відновив 240-річний козацький храм

У селі Мала Ростівка Вінницької області керівник фермерського господарства Микола Мотузюк відновлює козацький храм. Спільно з родиною пан Микола відновлює храм уже понад п'ять років. Щоб повністю завершити реконструкцію храму, ще треба виконати частину робіт всередині та облаштувати навколишню територію. Прикметно, що козацьку церкву відновили такою, якою вона була після спорудження у 1776 році. Для цього використали матеріал дуба. Зберегли всі елементи, що залишилися у храмі зі старих часів на стінах, як всередині, так і зовні.

За словами співрозмовника, у залишках будівлі не вдалося знайти цифри, які б свідчили про час спорудження сільської святині. Всіх цікавив цей факт. Треба було знати, наскільки надійними є старі балки. Допомогла експертиза. Її проводили в Києві в одній з експертних установ. Експерти дослідили частину деревини із зрубу. За їхніми висновками, деревині, з якої зроблені стіни церкви, приблизно триста років. Стіни зроблені з дуба, а ось дах – із сосни. Соснові дошки не встояли, дубові зруби збереглися. У церкві особлива акустика. Як пояснили фермеру фахівці, такої акустики навряд чи вдалося б добитися у новозбудованій споруді.

«Акустичні особливості дерев'яних церков – це секрет давніх майстрів не вивчений дотепер. Звук у них не відлунює і водночас не згасає. Незалежно від того, якого розміру споруда – велика чи мала», – розповідає Микола Мотузяк.

Цікаво, що запис про спорудження церкви у Малій Ростівці є у книзі «Сказание о населенных местностях Киевской губернии» (1864). Саме там є запис про спорудження козацької Покровської церкви у Малій Ростівці у 1776 році.

Як пояснюють фахівці, за архітектурою храм являє собою дерев'яний тетраконх із прибудованою в єпархіальному стилі дзвіницею. Такі храми часто зводилися козаками тому й називають церкву козацькою.

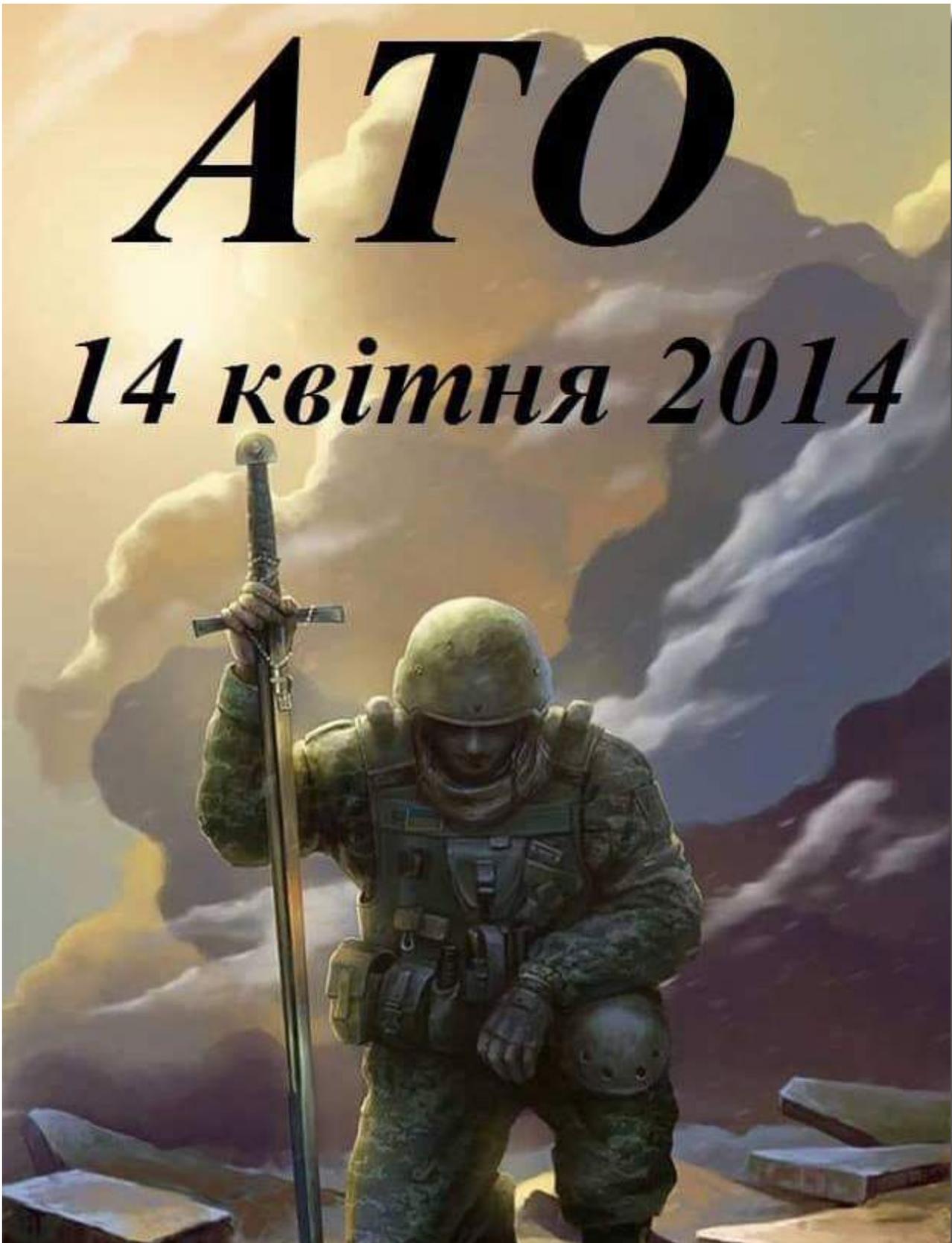

“Пам’ятаймо!”

Два роки тому наша мова збагатилася дуже коротким, не дуже зрозумілим, але дуже трагічним словом - АТО. Пам’ятаймо Героїв!

АТО

14 квітня 2014

Велика втрата для України. Пішов у вічність професор Іван Вакарчук

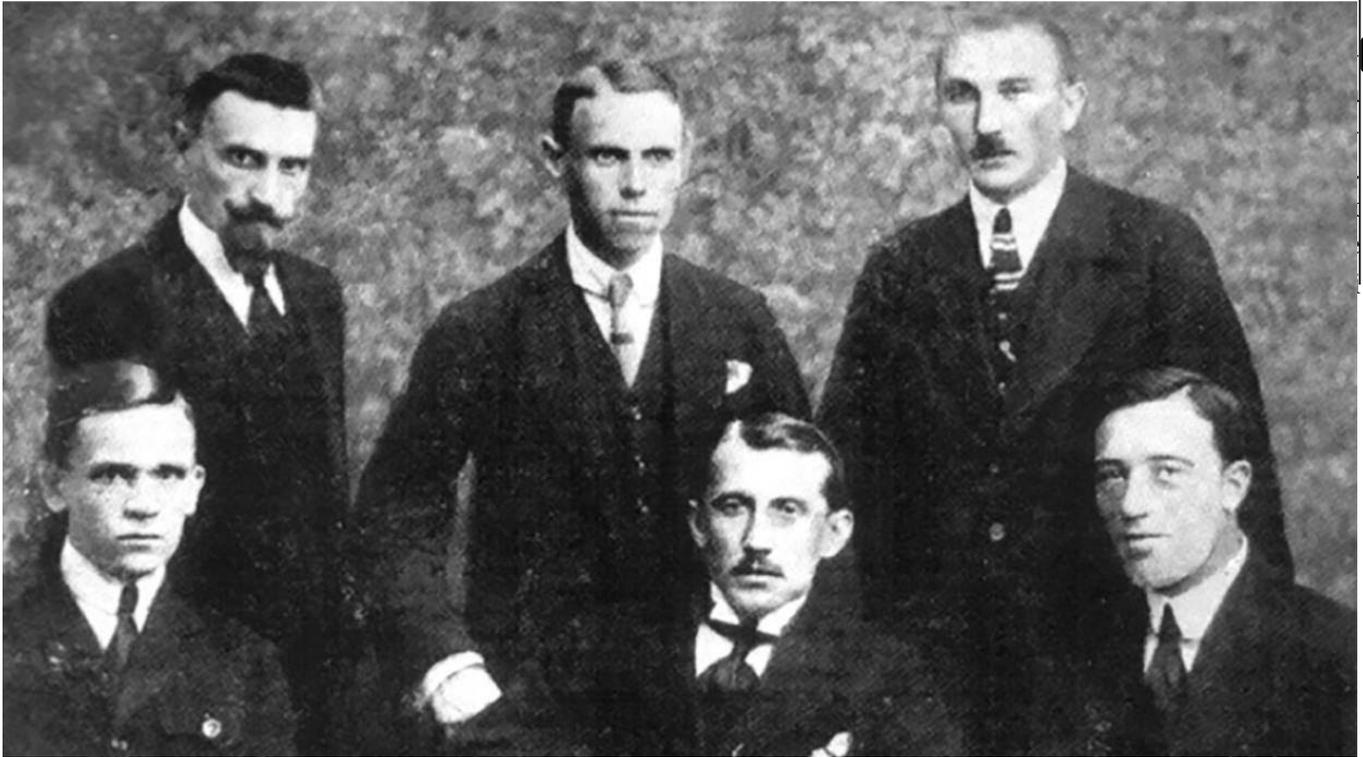

Він впровадив зовнішнє незалежне оцінювання, і дав надію українським школярам на чесний вступ до університету. Підняв якість освіти у вищій школі, повертав належне місце українській мові.

За час роботи ректором Львівського національного університету імені Івана Франка Іван Вакарчук виховав кілька поколінь справжніх патріотів та моральних авторитетів нації.

Царство Небесне... Пам'ять про Вас вічно житиме в наших серцях...

УВО: історія з багатьма невідомими

Штрихи до «неканонічної» версії формування українського націоналістичного руху ХХ століття

Організований український націоналізм став одним з найяскравіших феноменів вітчизняної історії ХХ століття. Не багатьом інституціоналізованим рухам бездержавної нації вдалося так тривало діяти й водночас постійно перебувати під репресіями. Базою для розвитку націоналістичного руху стала Галичина — край, який ще з кінця ХІХ століття називали українським П'ємонт. Хоча й з невеликим застереженням: Михайло Грушевський після 15 років життя в Галичині, 1909-го, напише статтю «Малі діла», якою присудить вирок місцевій громаді. «В галицькім українці нема нічого революційного, — писав Грушевський. — Його героїзм пасивної натури. Галицький тип — се «хитрий Панько»... Він буде братися на всякі способи, щоб сповнити свій

громадський чи національний обов'язок; знесе всяку поневіру; пролізе комином, коли не пустять дверима; але відповісти активним опором — він не зможе».

Але за якийсь десятиліття, 1920-го, тут зародиться по-справжньому революційний рух, що стане відомим як Українська військова організація. Мине ще майже десять років, як УВО разом з кількома подібними структурами об'єднається в ОУН, а спадковість між обома організаціями уособлюватиме постать їхнього керівника Євгена Коновальця. Під час Другої світової війни це середовище породило масовий рух опору — Українську повстанську армію. З того часу з'явилися численні історичні розвідки та мемуари про діяльність революційного підпілля, і лише останніми роками «канонічну» версію початків націоналістичного руху піддадуть сумніву й вона викличе найбільше контраверсій. «Есеси»: кінець і початок історії

Переломним моментом для розвитку національного руху в Російській та Австро-Угорській імперіях стане Перша світова війна. Спочатку в імперії Габсбургів з'явилася перша українська військова формація — Українські січові стрільці (УСС), а вже під час революційних подій у Росії наддніпрянці створили Українську Народну Республіку (УНР). Розділені впродовж століть, українські землі проголосили злуку, а першою групою «соборників» з певністю можна назвати галицьких в'язнів, які в 1917–1918 роках, повертаючись з російського полону, зупинилися в Києві. Тут вони заснували Галицько-Буковинський курінь січових стрільців, чи, як їх кликали, «есесів». Частина з них — як начальник штабу Андрій Мельник — у минулому належали до легіону УСС, інші — як командир Євген Коновалець — потрапили в полон з австрійських частин. Згодом курінь переросте в «корпус», більшість вояків якого становили наддніпрянці. Та керівництво все ж було галицьке — найвищі старшини на чолі з Коновальцем створили Стрілецьку раду, яка ухвалювала стратегічні рішення. «Есесів» назвуть гвардією Директорії, і вони справді були одним з найкращих військових формувань УНР. Їхня історія завершилася на початку грудня 1919-го в Новій Чорторії, де Стрілецька рада вирішила демобілізувати частину. Усім охочим дали можливість приєднатися до Зимового походу Армії УНР або ж діяти за своїм бажанням. Хоча вже наступного дня їх роззброять поляки та інтернують до табору в Луцьку.

Закінчення історії «есесів» не стало кінцем Стрілецької ради, яка була однією з найдієвіших груп і «завішувати зброю» не збиралася. Навпаки, вони опрацьовують одразу кілька варіантів,

як боротися далі, і відправляють емісарів до різних військових частин. У той час тривав Зимовий похід Армії УНР, на Наддніпрянщині перебували залишки УГА, а поляки дозволили створити нове формування під проводом члена Стрілецької ради Марка Безручка. Обнадійливий вигляд мало формування нових частин з українських полонених та інтернованих, що перебували в таборах Чехословаччини, Німеччини й тієї ж Польщі. Проте події розвивалися з надзвичайною швидкістю. У безвиході у квітні 1920-го уряд УНР визнав Галичину за Польщею, натомість отримав військового союзника для боротьби з більшовиками. Варшавський договір кінцево розсварив галичан з наддніпрянцями і став холодним душем для Стрілецької ради. Як галичани, вони не могли його прийняти, а отже, дистанціювалися від Петлюри. Але й для земляків вони не стали своїми: як на колишнє формування УНР, на них дивилися з недовірою.

Євген Коновалець. Попри поширене твердження, що він був творцем УВО, до керма організації він прийшов, імовірно, не раніше ніж у жовтні 1921 року

Закінчення історії «есесів» не стало кінцем Стрілецької ради, яка була однією з найдієвіших груп і «завішувати зброю» не збиралася. Навпаки, вони опрацьовують одразу кілька варіантів, як боротися далі, і відправляють емісарів до різних військових частин. У той час тривав Зимовий похід Армії УНР, на Наддніпрянщині перебували залишки УГА, а поляки дозволили створити нове формування під проводом члена Стрілецької ради Марка Безручка. Обнадійливий вигляд мало формування нових частин з українських полонених та інтернованих, що перебували в таборах Чехословаччини, Німеччини й тієї ж Польщі. Проте події розвивалися з надзвичайною швидкістю. У безвиході у квітні 1920-го уряд УНР визнав Галичину за Польщею, натомість отримав військового союзника для боротьби з більшовиками. Варшавський договір кінцево розсварив галичан з наддніпрянцями і став холодним душем для Стрілецької ради. Як галичани, вони не могли його прийняти, а отже, дистанціювалися від Петлюри. Але й для земляків вони не стали своїми: як на колишнє формування УНР, на них дивилися з недовірою.

Член Стрілецької ради сотник Іван Андрух після відвідин низки таборів у червні 1920-го писатиме до Коновальця: «Коли Ви, пане полковнику, виносите з цього, що по Європі розкидана маса українців по полонам та всім усюдам, що їх всіх можна б втягнути до такого формування і з ним іти на Україну будувати під боком Совітської Росії свою самостійну державу, вже не кажу в парі з поляками, а зовсім самостійно, то тут, на мою думку, Ви не зовсім орієнтуєтесь в настроях цих людей та їх політичних переконаннях». Андрух не лукавив:

полонені та інтерновані вояки ще прислухалися до представників УНР чи ЗУНР, але вже не визнавали авторитету колишніх «есесів».

Дві реальності: еміграційна та галицька
 «У липні 1920 року відбули ми у Празі останнє засідання Стрілецької Ради, на якому, після з'ясування безкорисності й безцільності дальшого перебування за кордоном, рішили ми закликати всіх Січових Стрільців до повернення в Галичину, — пише в спогадах Євген Коновалець. — Після цього засідання Стрілецької Ради перестала фактично існувати Січово-Стрілецька організація». Ці слова стали основою загальноприйнятої версії, що того дня замість Стрілецької ради засновано Українську військову організацію. Цю версію певною мірою прийнято за офіційну в ОУН, вона увійшла до Енциклопедії українознавства та Вікіпедії.

Відзнака членів Стрілецької ради. Саме «львівська трійка» СР заснує організацію, що згодом візьме назву УВО

справді, незабаром назва УВО двічі з'явиться в публічному просторі. Спершу 31 серпня 1920-го за ініціативи Коновальця в Празі відбувся З'їзд відпоручників (представників. — Ред.) українських військових організацій за кордоном. На ньому представники різних військових формацій задекларували, що стоять на позиції соборності України, і постановили «затримати в організованій формі існуючі поза територією України військові частини та об'єднати їх ідейно між собою». А вже 2 вересня 1920-го датований «Приказ ч. 1» Української військової організації. Фактично це були єдині на той час згадки, де фігурувала назва «УВО». Ця аббревіатура ніяк не асоціювалася з підпіллям — тисячі вояків перебували в таборах полонених та інтернованих, а українські частини спільно з поляками боролися проти Червоної армії. Тож представники військових формацій не думали про складання зброї. Зрештою за рік, восени 1921-го, відбудеться чергова спроба збройного виступу на Великій Україні, що ввійде в історію як Другий зимовий похід.

Не варто беззастережно сприймати й слова Коновальця про заклик до «есесів» повертатися в Галичину. Члени Стрілецької ради не втрачали надії продовжити скоординовану боротьбу на різних «фронтах», тож роз'їжджалися хто куди: сотник Іван Андрух до Києва, де ввійшов до повстанського центру й готував чергове повстання; трійка — Василь Кучабський, Михайло Матчак та Ярослав Чиж — до Львова; Андрій Мельник залишився в Празі, а Євген Коновалець — у Відні. Останній занурився в еміграційну політику, яка мала сумнівні перспективи. Свого часу Винниченко в щоденнику писав, що «у Відні є маленька калюжа, в яку неодмінно попадаєш, коли

приїжджаєш сюди. Це — українська еміграція». Поневіряння Коновальця було не далеким від оцінки, яку дав колишній голова Директорії. Його спроби зійтися з іншими військовими формаціями, зокрема з УСС чи політичними колами, як-от новоствореною Всеукраїнською національною радою, зазнали фіаско.

Та Коновалець і надалі не полишав надій дати новий подих Стрілецькій раді, яку аж ніяк не вважав ліквідованою. У листах, адресованих до Львова, він побивався про майбутнє Ради, констатує «щораз більший занепад нашої організації», що пов'язаний із «затрачуванням в поодиноких членів С. Р. свідомости приналежності до нашої організації» та «невиконання взятих на себе завдань і обов'язків». На багатосторінкових листах він описував політичні можливості відновити державність, але жодних згадок про УВО чи навіть революційну діяльність у них не містилося. Радше навпаки, лише одним абзацом він визнає потребу, щоб «край почав протестувати», але знеохочено зазначить: «Цього, однак, оскільки можна по всяких даних судити, надіятись годі».

На відміну від «віденської політики», яка творилася з розмахом, фантазіями та авантюрою, із запеклою боротьбою між численними українськими групами, галицьке життя відрізнялося суворим реалізмом. За різними даними, близько 10 тис. українських чиновників — від учителів до працівників залізниці та пошти — втратили свої посади за відмову присягати на вірність Польщі. Усі колишні вояки УГА були змушені зголоситися на облік у поліцію, а полонені українці були залучені до прибирання сміття у Львові. Польська влада штовхнула українців до заснування масової підпільної структури — Таємного університету.

Спершу, влітку 1919-го, ректорат Львівського університету відмовив у навчанні особам, які не служили в польському війську. Відтак українці та євреї опинилися за дверима. Та коли того ж року українці здійснили дві спроби заснувати навчальні курси при Науковому товаристві імені Шевченка та Товаристві імені Петра Могили, поліція їх одразу заборонила. У безвиході українська громада засновує у Львові підпільний університет, до якого масово записується «молодь» — багато з них мали за собою поважний військовий досвід.

У той час з'явився жарт, що польська поліція створила більше патріотів, ніж «Просвіта» за всю свою історію. Не дивно, що трійка членів Стрілецької ради, опинившись у Львові, відкрила для себе тут зовсім інші перспективи, ніж це видавалося з еміграції. «Кинути Петлюру, не оглядатися на більшовиків, нічого не робити собі з існування опереткового диктатора Петрушевича, з ніким з трупів не зв'язуватись, нікому не запродуватись, взятися до праці», — пропонував у вересні 1920-го в листі до Коновальця Михайло Матчак. А вже в червні 1921-го Василь Кучабський не церемонячись писатиме керівнику Стрілецької ради: «А тому, о дорогий Повелителю Малого Броду — доволі дурака валяти! Зберіть уже раз свої манатки, бо запевняю Вас, що на всі підприємства кожного роду тут дуже податний ґрунт. Приємно вражає і відсутність всякої конкуренції. Отож, подумавши, чи вже записуєтесь в живі трупи, чи ще ні, виберіть і їдьте, ради Бога, сюди».

Начальна Колегія без Коновальця

Якщо про заснування УВО в еміграції інших відомостей немає (за винятком кількох груп, що згодом влилися до Військової організації), то про появу

структури у Львові знаємо майже з першоджерела — зі спогадів колишнього вояка УСС та УГА Осипа Навроцького. Саме йому Матчак та Чиж запропонували організувати та очолити провід — Начальну колегію. Свій вибір пояснили просто: він був найстаршим з них за віком та рангом (старшиною). До того ж керував довоєнним Українським студентським союзом. Початки організації Навроцький датує вереснем 1920-го, а жовтнем — перші успіхи підпілля. Тоді на знак протесту проти поділу Галичини на воєводства члени Начальної колегії самостійно розклеїли листівки по нічному Львову. До речі, ні того року, ні наступного абревіатура УВО ніде не згадуватиметься, а польська поліція зафіксує появу нелегальних листівок проти поділу на воєводства лише 31 серпня — 1 вересня 1921-го. Та це будуть не єдині розбіжності з «канонічною» версією.

«Замах українця на начальника держави» — перша шпальта краківських «Ілюстрованих новин» за 1 жовтня 1921 року. Замах на Пілсудського був ключовою подією першої фази формування УВО

Появу Начальної колегії важко пов'язати зі Стрілецькою радою, хоча це й була ініціатива її «львівських» членів. Особливо це проявилось в липні 1921-го, коли до Львова повернувся Євген Коновалець. Зв'язок із трійкою товаришів він не втрачав, але й до їхньої групи не належав. У першій половині вересня відбулося мабуть, останнє, засідання Стрілецької ради, а опісля, 21 вересня 1921 року, у листі до Андрія Мельника Коновалець писатиме: «Праця тут досить важка. Не маю навіть відповідного попертя в наших [...] Михайла, Славка і Василя. Вони настільки захопилися своїми успіхами, що важко взагалі з ними тепер балакати. До нашого проекту ставляться з досить великою резервою, і це є головна перешкода, задля котрої наші справи [...] не можу ніяк посунути вперед. Попри них начинати годі, з ними теж важко». Як видно зі скепсису, він нічого не знав про підготовку акції, що відбудеться за кілька днів і стане доленосною для нього та революційного руху: 25 вересня 1921 року підпільник Степан Федак здійснить замах на начальника держави Юзефа Пілсудського.

Щось схоже відбулося вже 1909 року, коли український студент Мирослав Січинський застрелив польського графа Анджея Потоцького. Тоді українці пережили небувале піднесення, і хіба що один Грушевський незворушно зауважив: «Ентузіазм, викликаний ним серед галицького громадянства, серед цілої людності, для мене пояснюється, власне, його виїмковістю. «Як? Наш чоловік здатний на щось таке? Може

відважитися на подібний акт?!» І се захоплювало людей навіть менше всього охочих оправдовувати якийсь насильство, тим менше — убийство. Але, повторюю, виїмковість тільки підчеркувала загальну нездібність галичанина до терористичних актів, до агресивності активної боротьби». Але тепер ситуація була радикально інша, як і сама Галичина. Дарма що замах на Пілсудського виявився невдалим, та й Федак під час слідства вирішив урятувати своє життя, заявивши, що стріляв не в начальника держави, а лише у львівського воєводу. Пригноблене галицьке суспільство, яке ще не прийшло до тями після невдачі Визвольних змагань, але було збагачене бойовим досвідом, у пострілі Федака побачило нову перспективу. Услід за замахом почалися масові арешти, і за ґратами опинилися майже всі організатори підпільної структури. Зрештою, саме слідство тривало понад рік — Степана Федака засудили в листопаді 1922-го. За той час розвіялися всі надії на військове вирішення питання української державності. Зрештою, члени Стрілецької ради здебільшого якщо не перебували в ув'язненні, як львівська група, то загинули на Наддніпрянщині, як сотник Андрух із товаришами. Перед Євгеном Коновальцем залишався неширокий вибір: або продовжити справу, за яку вже постраждали товариші і яка викликала стільки розголосу, або спробувати знайти собі якийсь цивільне заняття. Він обрав перше, що було логічно: і як наслідок його попередньої діяльності, і як нагода продовжити її в новому напрямі, спираючись на численні військові кадри, що поверталися з таборів чи еміграції.

Підпільна структура на чолі з Коновальцем тепер стане відомою як УВО.

Дарма що за кілька років з малої групки, яку розпочинали організувати у Львові, мало хто залишився: «львівська трійка» з колишньої Стрілецької ради розійшлася по різних легальних політичних групах. Згодом УВО покидатимуть і колишні комбатанти, що змушені були пристосовуватися до нових реалій. Тим більше що 1923-го країни Антанти офіційно визнають Галичину за Польщею. Але Друга Річ Пospолита й надалі послідовно перетворювала галицьку масу на свідомих українців. Тому вже за кілька років з'явиться молоде покоління підпільників, які дадуть нового поштовху УВО, а згодом і ОУН.

Коновалець із членами Стрілецької ради після повернення в Галичину. Зліва направо: Ярослав Чиж, Парасковія Чмола, Василь Кучабський, Таїсія Юрієва, Іван Чмола, Євген Коновалець. Ворохта, 1921 рік

*Святослав Липовецький
(журнал «Тиждень», м. Київ)*

«Гортаючи календар».

26 квітня «Міжнародний день пам'яті Чорнобиля»

ЧОРНОБИЛЬСЬКА АВАРІЯ — НАСЛІДОК ПАНУВАННЯ КОМУНІСТИЧНОГО РЕЖИМУ

*Інформаційні матеріали Українського інституту національної пам'яті
до річниці аварії на Чорнобильській АЕС*

26 квітня 1986 року — день найбільшої в історії людства техногенної катастрофи. Під час експерименту на 4-му реакторі Чорнобильської атомної електростанції сталися два вибухи. В атмосферу Землі вирвалася хмара радіоактивного пилу. Вітер поніс на північний захід небезпечні радіоактивні ізотопи, які осідали на землю, проникали у воду. За числом потерпілих від аварії Україна займає перше місце серед колишніх республік Радянського Союзу. На долю Білорусі припало близько 60% шкідливих викидів. Потужний циклон проніс радіоактивні речовини територіями Литви, Латвії, Польщі, Швеції, Норвегії, Австрії, Фінляндії, Великої Британії, а пізніше — Німеччини, Нідерландів, Бельгії.

Про відповідальність комуністичного режиму

Понад 30 років минуло з моменту аварії на Чорнобильській АЕС, але її наслідки залишаються предметом обговорення світової наукової спільноти. За визначенням UNSCEAR і ВООЗ, Чорнобильська катастрофа віднесена до аварій ядерних об'єктів найвищого рівня. Історики ж наголошують на політичній відповідальності комуністичного режиму, який заради ідеологічних інтересів поставив під загрозу життя і здоров'я мільйонів громадян. Через недосконалість конструкції, порушення технології будівництва, використання неякісних будівельних матеріалів, численні міні-катастрофи подібна техногенна катастрофа в СРСР не могла не статися. Злочинні дії влади щодо приховування інформації з одного боку поглибили непоправні негативні наслідки аварії, а з іншого — спричинили активізацію національно-демократичного руху, що в кінцевому підсумку привело до розпаду СРСР. Приховування інформації владою спричинили активізацію екологічного і національно-демократичного руху. Аварія на Чорнобильській АЕС призвела до непоправних медичних, економічних і соціальних і гуманітарних наслідків. За екологічними наслідками аварія переросла у планетарну катастрофу: радіоактивним цезієм було забруднено 3/4 території Європи. На той час керівництво Радянського Союзу проголосило гласність і відкритість. Однак надзвичайна ситуація на ЧАЕС засвідчила фальшивість гасел. Розуміючи, що екологічна катастрофа такого масштабу матиме негативні наслідки для комуністичного режиму,

керівництво СРСР обрало курс на її замовчування. Уся інформація про Чорнобильську катастрофу одразу опинилася під ідеологічним контролем КПРС і КГБ. Чорнобильська трагедія засвідчила неготовність державної верхівки підпорядкувати політичні інтереси гуманістичним цінностям життя і здоров'я людей. Щоб продемонструвати, буцімто “ніякої небезпеки радіації немає”, партійне керівництво не відмінило першотравневу демонстрацію. На Хрещатик за п'ять днів після аварії вивели сотні тисяч людей, в тому числі школярів. Наступного дня всі газети рясніли парадними повідомленнями. Тим часом на вкрай обережні поради від міністра охорони здоров'я щодо заходів безпеки спромоглися аж 9 травня!

Як Чорнобиль вплинув на розпад СРСР?

Чорнобильська катастрофа стала одним із каталізаторів розпаду СРСР. Аварія стала тією останньою краплею, яка переповнила чашу людського терпіння. Приховування владою правди про факт катастрофи та її наслідки, брак інформації про заходи безпеки і недостатня допомога потерпілим похитнули віру в цінності комуністичної ідеї навіть у найбільш лояльних її прихильників. Крім того, спроби Москви приховати правду про катастрофу та її наслідки посилили опозиційний національно-демократичний рух в Україні, до його учасників долучилися екологи — активісти боротьби проти забруднення навколишнього середовища.

У багатьох регіонах України люди почали виходити на акції протесту проти будівництва нових і експлуатації старих атомних електростанцій, відповідні публікації в пресі.

Перші громадські організації формувалися саме навколо теми аварії на Чорнобильській АЕС. Незабаром такі дві організації як «Зелений світ» та Союз «Чорнобиль» перетворилися в політичну силу.

Регіонами України прокотилися акції протесту проти будівництва нових і експлуатації старих атомних електростанцій. Участь у них взяли тисячі людей. Хоч як протидіяв КГБ, 26 квітня 1988 року в Києві відбулася перша несанкціонована демонстрація під гаслами — «Геть АЕС з України», «УКК — за без'ядерну Україну», «Не хочемо мертвих зон», «АЕС — на референдум», «Промисловість, землю, воду — під екологічний контроль», «Кожному — персональний дозиметр». А вже невдовзі імперія, побудована на брехні, впала.

Чорнобиль також остаточно підірвав економічні підвалини Радянського Союзу.

Українська діаспора після аварії на ЧАЕС виявила високу громадянську позицію та активність у світі. Вона організовувала демонстрації, готувала звернення до урядів західних держав, збирала матеріали про трагедію. Закордонний провід Української головної визвольної ради у вересні 1986 року доклав значних зусиль, аби питання Чорнобиля внести на розгляд ООН.

Чорнобильська катастрофа стала одним із каталізаторів розпаду СРСР. Спроби Москви приховати правду про її наслідки, недостатні заходи безпеки і допомоги потерпілим похитнули віру в «гуманність» комуністичної ідеї навіть у найлояльніших прихильників. Радянська влада продемонструвала кричущу безвідповідальність за долі людей.

Чорнобильська катастрофа в цифрах і датах

1977 року запустили перший блок Чорнобильської АЕС.

2 роки пропрацював четвертий енергоблок ЧАЕС — на повну потужність його запустили 1984 року. Це був «наймолодший» і найсучасніший реактор.

2 дні світ нічого не знав про вибух.

30 співробітників АЕС загинули внаслідок вибуху або гострої променевої хвороби протягом кількох місяців з моменту аварії.

500 тисяч людей померли від радіації, за оцінками незалежних експертів.

8,5 мільйонів жителів України, Білорусі, Росії в найближчі дні після аварії отримали значні дози опромінення.

90 784 особи було евакуйовано з 81-го населеного пункту України до кінця літа 1986 року.

Понад 600 тисяч осіб стали ліквідаторами аварії — боролися з вогнем і розчищали завали.

2293 українських міст і селищ із населенням приблизно 2,6 мільйона людей забруднено радіоактивними нуклідами.

200 тисяч квадратних кілометрів — на таку територію поширилася дія радіації. Із них 52 тисячі квадратних кілометрів — сільськогосподарські землі.

10 днів — з 26 квітня до 6 травня — тривав викид активності із пошкодженого реактора на рівні десятків мільйонів кюрі на добу, після чого знизився у тисячі разів. Фахівці називають цей період активною стадією аварії .

11 тонн ядерного палива було викинуто в атмосферу внаслідок аварії на 4-му енергоблоці Чорнобильської АЕС.

400 видів тварин, птахів і риб, 1200 видів флори продовжують існувати в «зоні відчуження», де через істотне та катастрофічне забруднення повітря, ґрунтів і вод заборонено проживати людям.

26 квітня—жовтень 1986 року Чорнобильська АЕС не працювала. У жовтні 1986-го 1-й і 2-й енергоблоки було знову введено в експлуатацію; у грудні 1987 року відновив роботу 3-й. 4-й енергоблок не запрацював.

1991 рік — на 2-му енергоблоці сталася пожежа, внаслідок якої була заблокована робота цього реактора.

Грудень 1995 року — підписання меморандуму між Україною та країнами «Великої сімки» і Комісією Європейського Союзу, відповідно до якого почалася підготовка програми повного закриття станції.

15 грудня 2000 року — Чорнобильську атомну електростанцію зупинено повністю.

Вересень 2010-го — закладка фундаменту під новий саркофаг над зруйнованим 4-м енергоблоком, у квітні

2012-го стартувало будівництво арки, що мала накрити «Укриття», у жовтні 2011 року на майданчику комплексу «Вектор» почалося будівництво Централізованого сховища відпрацьованих джерел іонізуючого випромінювання.

29 листопада 2016 року завершили насування арки над 4-м енергоблоком.
Що сталося проти ночі 26 квітня 1986 року?

25 квітня 1986 року на Чорнобильській АЕС мали експериментально зупинити четвертий енергоблок, щоб вивчити можливості використання інерції турбогенератора в разі втрати електроживлення. Попри те, що технічні обставини не відповідали плану випробування, його не скасували.

Експеримент почався 26 квітня о 01:23. Ситуація вийшла з-під контролю. О 01:25 з інтервалом у кілька секунд прогрімili два вибухи. Реактор повністю зруйнувався. Спалахнуло понад 30 вогнищ пожежі. Основні погасили через годину, а повністю ліквідували загоряння до 5-ї ранку 26 квітня. Проте пізніше виникла інтенсивна пожежа у центральному залі 4-го блоку, з якою боролися з використанням вертолітної техніки аж до 10 травня.

На момент аварії в приміщенні 4-го енергоблоку перебували 17 працівників. Під завалами загинув старший оператор реакторного цеху Валерій Ходемчук. Удень 26 квітня від опромінення помер наладник Володимир Шашенок. 11 працівників одержали дози опромінення. Від променевої хвороби всі вони померли до 20 травня 1986-го в московській лікарні № 6. Ще 14 осіб із персоналу станції одержали дози, що спричинили променеву хворобу 3-го та 4-го ступенів.

Наступного дня після аварії урядова комісія ухвалила рішення про негайну зупинку 1-го і 2-го енергоблоків та евакуацію населення Прип'яті (так званої 10-кілометрової зони). У повідомленні КГБ вказується, що станом на 8:00 години 28 квітня рівень радіації на 3-му і 4-му енергоблоках становив 1000–2600 мікрорентген на секунду, а на окремих ділянках міста — 30–160. У цьому місці на документі Володимир Щербицький зробив свою, тепер вже відому, примітку — «Що це позначає?». Це промовисто свідчить про те, що навіть найвищі посадові особи до кінця не усвідомлювали небезпеки. На ліквідаційні роботи відразу кинули військовослужбовців. Першими на місце катастрофи прибули кілька десятків солдат і офіцерів полку Цивільної оборони Київського військового округу із приладами радіаційної розвідки й армійським комплектом дезактивації техніки, мобільний загін хімічних військ та окрема рота радіаційної та хімічної розвідки. Загалом у ліквідаційних роботах брали участь військові хімічних, авіаційних, інженерних, прикордонних родів, медичні частини Міністерства оборони СРСР, Цивільної оборони (ЦО) та МВС СРСР. Влітку залучили військових запасу та вільнонайманих. За неповними даними, участь у ліквідації наслідків брали 600 тисяч осіб. Через опромінення багато з них захворіли. Пожежні прибували «з голими руками», без жодних засобів захисту, приміром спеціальних ізолюючих протигазів, через що радіоактивні речовини потрапили в дихальні шляхи. Саме вони зупинили ще одну потенційну катастрофу — водневий вибух. Сумарна активність радіоізоотопів, викинутих у повітря після аварії в Чорнобилі, була в 30–40 разів більшою, ніж у Хіросімі. Опромінилися майже 8,5 мільйони людей. Коли почалася евакуація? Перше офіційне місцеве повідомлення про аварію на Чорнобильській АЕС з'явилося лише через 36 годин — опівдні 27 квітня на прип'ятському радіо оголосили про «тимчасову евакуацію» мешканців Прип'яті — найближчого до ЧАЕС міста з населенням близько 50 тисяч.

Місто розділили на 5 секторів. У кожному призначили відповідальних. Працівники штабу обійшли квартири. Рекомендували зачиняти вікна, балкони, вимкнути електроприлади, перекрити воду та газ і взяти з собою особисті речі, цінності, документи та продукти харчування на перший час. Інші речі, наприклад, посуд і дитячі іграшки, а також свійських тварин вивозити не дозволили. Зі спогадів Людмили Харитонової: «Трагічним було прощання з домашніми тваринами: котами, собаками. Кицьки, витягнувши хвости, заглядали в очі людям, нявчали, собаки вили, прориваючись до автобусів. Але брати тварин категорично заборонялося. В них була дуже радіоактивна шерсть».

Аби зменшити кількість багажу та не викликати ажіотаж, людям сказали, що за три дні вони зможуть повернутися додому. О 13:50 жителі зібралися біля під'їздів будинків, а від 14-ї почали прибувати автобуси. О 16:30 евакуацію населення з міста закінчили. Вивезли 44,5 тис осіб. У Прип'яті залишилося 5 тис, які були залучені до невідкладних робіт.

Увечері 1 травня вітер з Чорнобиля повернув на Київ. У місті почав стрімко підвищуватися радіаційний фон. Тим не менше, парад відбувся. 2 травня радянське керівництво ухвалило рішення про евакуацію населення з 30-кілометрової зони навколо Чорнобильської атомної станції — на 6-й день після аварії.

До 6 травня евакуювали понад 115 тисяч людей із 30-кілометрової зони навколо ЧАЕС. Від радіації ця територія постраждала найбільше. Пізніше її назвали Чорнобильською зоною відчуження, до якої увійшли північ Поліського та Іванківського району Київської області (там розташована електростанція, міста Чорнобиль і Прип'ять), а також частина Житомирської області аж до кордону з Білоруссю. Сотні невеликих селищ, що опинилися в епіцентрі забруднення, зрівняли з землею бульдозерами. Більшість людей виселяли до сусідніх районів Київської області. Для працівників ЧАЕС та їхніх сімей наприкінці 1986 року почали будувати наймолодше місто України — Славутич. Спорудження завершили в рекордно короткі терміни — перші мешканці оселилися в 1987–1988 роках.

Коли з'явилося перше інформаційне повідомлення?

Інформаційна політика в перші тижні після катастрофи посяла недовіру до влади. Вона, разом із центральною та республіканською пресою, телебаченням зберігали мовчання про аварію аж доки про неї почали говорити за кордоном і стало зрозумілим, що приховати аварію неможливо.

Отже перше в СРСР офіційне повідомлення під тиском міжнародної спільноти було зроблено аж 28 квітня. Тоді головна телевізійна програма новин «Время» о 21:00 лаконічно повідомила: «На Чорнобильській атомній електростанції сталася аварія. Пошкоджено один із атомних реакторів. Вживаються заходи щодо ліквідації наслідків аварії. Постраждалим надається допомога. Створено урядову комісію». Зрозуміти справжні масштаби трагедії із цього повідомлення було важко.

Так само вкрай скупими на подробиці були перші повідомлення українських ЗМІ. Наприклад, газета «Правда України» 29 квітня 1986 року на третій шпальті розмістила повідомлення Ради Міністрів СРСР: *«На Чорнобильській атомній електростанції сталася аварія. Пошкоджений один із атомних реакторів. Вживаються заходи з ліквідації наслідків аварії. Постраждалим надається допомога. Створена урядова комісія».*

А наступного дня газети подали дещо розлогіші, втім не більш інформативні повідомлення. Перші поради щодо самозахисту людей від впливу радіації з'явилися в газетах

Рецепти *української* кухні

Рулет із сала "По-українськи"

Складові:

свіже сало - 800 г
телятина - 100 г
морква - 1 шт.
часник - 2 зубці
сіль
суміш перців - 5 г
сухий кріп - 5 г
лавровий лист - 2 шт.
чорний перець горошком - 5 шт.
духмяний перець - 3 шт.

Спосіб приготування

Сало помийте, посоліть і приправте сумішшю перців. На одну половинку пласта сала викладіть дрібно нарізане м'ясо, зверху покладіть брускочки моркви. Зверху на моркву викладіть нарізаний часник. Посипте сушеним кропом.

Сало акуратно згорніть рулетом, щільно притискаючи. Зв'яжіть рулет ниткою, щоб не розвалювався.

Готовий рулет покладіть у харчовий пакет. Покладіть у каструлю, залийте водою. Додайте прянощі. Варіть на слабкому вогні 1,5 години.

Потім вийміть, остудіть і видаліть нитки. При подачі наріжте сало скибочками.

ДЕРЖАВНЕ АГЕНТСТВО
ЛІСОВИХ РЕСУРСІВ
УКРАЇНИ

Не рубай

а посади!

ШВИДКО
ЗРУЧНО
ПРЯМО В РУКИ

Найшвидший і найбільш надійний посилковий сервіс до України та країн СНД. Порівняйте терміни доставки пакунків через компанію МІСТ з другими компаніями і переконайтесь в цьому самі.

○ ДОСТАВКА КОРАБЛЕМ
 В Україну: 30-40 днів
 В Москву: 30-40 днів
 В Ст. Петербург: 35-45 днів
 Решта регіонів на www.meest.us

ЕКСПРЕС ДОСТАВКА ПОСИЛОК:
 В Україну: 3-5 робочих днів
 В Москву: 5-7 робочих днів

○ ВІДПРАВКА АВІА І МОРСЬКИХ ВАНТАЖІВ
 ○ ДОСТАВКА АВТОМОБІЛІВ У КОНТЕЙНЕРАХ
 ○ УПАКОВКА І СТРАХУВАННЯ
 ○ ПЕРЕКАЗ ГРОШЕЙ ЗА НАЙНИЖЧИМИ ЦІНАМИ

1-800-288-9949 www.meest.us

MIST MEEST

Marketing and design by imaginestudio.com

Заснований 2005 року поштово-логістичний оператор України, ТзОВ «Торговий Дім «Міст Експрес» є одним з лідерів у сегменті доставки відправлень «до рук» Одержувача. Підприємство належить до поштово-логістичної групи «Meest Group», яка сягає своїм корінням міжнародної корпорації МІСТ (Meest Corporation Inc., Торонто, Канада).

У кожному обласному центрі України та у великих містах діють склади компанії з технологією он-лайн реєстрації усіх процесів: приймання на склад, видача на доставку чи видача відправлень клієнту на складі. Компанія обслуговує понад 100 власних підрозділів, активно розбудовує мережу агентських пунктів прийому-видачі відправлень на території України. Володіє найбільшим серед експрес-перевізників власним флотом транспорту, який нині становить понад 300 одиниць, а понад 500 одиниць транспорту виконує доставку за контрактом.

Основна продукція/послуги компанії: доставка відправлень між відділеннями («склад-склад»); доставка відправлень від Замовника «до дверей» Одержувача («від дверей до дверей»); адресна розсилка кореспонденції (рахунків, договорів, періодичних видань, POS матеріалів) у поштову скриньку чи безпосередньо «до рук» Одержувача; доставка товарів дистанційної торгівлі (інтернет-магазинів, телемагазинів, компаній, що торгують за каталогом, MLM-компаній).

